

Sedmi kvartalni izveštaj

1. oktobar – 31. decembar 2016.

Republic of Serbia

Programme Funded by EU

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Implementing Partner

CRIS broj: 2014/342-561, IPA 2013, Srbija

Opšti cilj: Doprinos održivom razvoju jugoistoka i jugozapada Srbije kroz unapređenje koordinacije između republičkih i lokalnih vlasti, stvaranje povoljnijeg okruženja u pogledu zapošljivosti, poslovanja i razvoja infrastrukture i unapređenje dobrog upravljanja i socijalnog uključivanja.

Svrha: Unapređenje upravljanja na lokalnom nivou, poboljšanje uslova za razvoj infrastrukture, jačanje kapaciteta za planiranje i upravljanje, stvaranje povoljnog okruženja za razvoj poslovanja, kao i podrška formulisanju politika socijalnog uključivanja i zapošljavanja.

Ukupni budžet: 24,46 miliona evra

Datum početka: 7. maj 2014.

Datum završetka: 7. novembar 2017.

Opštine obuhvaćene programom: Novi Pazar, Ivanjica, Nova Varoš, Priboj, Prijepolje, Raška, Sjenica i Tutin na jugozapadu Srbije

Prokuplje, Blace, Žitorađa, Kuršumlija u Topličkom okrugu

Leskovac, Bojnik, Vlasotince, Lebane, Medveđa i Crna Trava u Jablaničkom okrugu

Vranje, Bosilegrad, Bujanovac, Vladičin Han, Preševo, Surdulica i Trgovište u Pčinjskom okrugu

Brus u Rasinskom okrugu

Aleksinac, Gadžin Han, Doljevac, Merošina i Svrlijig u Niškom okrugu

Babušnica, Bela Palanka u Pirotskom okrugu

Knjaževac u Zaječarskom okrugu

Donatori: Evropska unija
Vlada Švajcarske
Vlada Republike Srbije

Program sprovodi: Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS)

Datum podnošenja izveštaja: 12. januar 2017.

Period izveštavanja: 1. oktobar 2016. – 31. decembar 2016.

Skraćenice

CFCU	Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije (eng. <i>Central Funding and Contracting Unit</i>)
CIF	Fond za učešće građana (eng. <i>Citizens' Involvement Fund</i>)
DEU	Delegacija Evropske unije
DU	Dobro upravljanje
EU	Evropska unija
FIC	Savet stranih investitora (eng. <i>Foreign Investors Council</i>)
FIDIC	Međunarodna federacija inženjera konsultanata
GIS	Geografski informacioni sistem
GPP	Grupe poljoprivrednih proizvođača
JPP	Javno privatno partnerstvo
LPU	Lokalne poreske uprave
LSU	Lokalna samouprava
MMP	Mikro i mala preduzeća
MRR	Mehanizam rodne ravnopravnosti
MSP	Mala i srednja preduzeća
NVO	Nevladina organizacija
OCD	Organizacija civilnog društva
OPZ	Opis poslova i zadataka
PPF5	Projekat podrške u programiranju pomoći EU (eng. <i>Project Preparation Facility 5</i>)
PRAG	Praktični vodič Evropske komisije kroz procedure i pravila za nabavku i ugovaranje pomoći trećim zemljama
PRINCE 2	Projekti u kontrolisanom okruženju (eng. <i>PRojects IN Controlled Environment</i>)
RS	Republika Srbija
RSPC	Projektni centar UNOPSa u Srbiji
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
SDC	Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (eng. <i>Swiss Agency for Development and Cooperation</i>)
SEIO	Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije (eng. <i>Serbian European Integration Office</i>)
SIPRU	Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (eng. <i>Social Inclusion and Poverty Reduction Unit</i>)
SSG	Savetodavne službe za građane
UN Women	Agencija Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena
UOP	Upravni odbor projekta
ŽPM	Ženska parlamentarna mreža

Kratak pregled

Evropski PROGRES je ušao u završnih dvanaest meseci sprovođenja. Ključni indikatori učinka programa za četvrti kvartal 2016. koji pokriva ovaj Kvartalni izveštaj bili su pozitivni: finansijsko izvršenje za period premašilo je 2,8 miliona evra, što je 11% više od predviđenog; preko 95% plana rada za 4. kvartal je ispunjeno, dok je napredak u nekim oblastima premašio ciljeve; nabavka je dosegla vrhunac, obzirom da je završeno odnosno pokrenuto 56 postupaka; a program je završio poslednja četiri od 20 sprovedenih poziva za dostavljanje predloga projekata.

Program će sada biti usmeren na završavanje tekućih projekata, što najbolje potvrđuju same brojke: od 247 projekata, 105 odnosno 43% je završeno, što ukazuje da preostaje dosta posla. Većina projekata je u poodmakloj fazi sprovođenja i realno je očekivati da će biti završeni na vreme. Međutim, pristup i vremenski okvir za okončanje nekoliko aktivnosti koje su povezane sa napretkom onog dela kojim rukovodi Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU Ministarstva finansija (CFCU), kao i veoma ograničen broj intervencija koje su uvedene u okviru modifikacija nacrtu tokom januara 2016, treba ponovo razmotriti početkom 2017.

Ovaj period sprovođenja bio je produktivan u odnosu na ishode projekta. Najpre, analiza konkurentnosti pokazala je da je Indeks konkurentnosti opština povećan za u proseku 18% u 26 od 30 lokalnih samouprava (LSU) koje su unele preko 95% podataka u Portal konkurentnosti. Ovo je značajan indikator delotvornosti Evropskog PROGRESa, a uz unapređenje u preostalih osam opština u narednom periodu, program bi ispunio postavljene ciljeve u ovoj oblasti.

Uspešno zatvaranje dva preostala granta sa klasterima podudarilo se sa beleženjem pozitivnih ishoda prethodno zatvorena tri projekta: korisnička mala i srednja preduzeća (MSP) unapredila su energetska efikasnost, smanjila operativne troškove, povećala proizvodnju i imala koristi od većeg broja turističkih poseta. Pored toga, od 2014. do 2016. članovi klastera u celini povećali su promet, izvoz i broj radnih mesta. Iako je ovaj pozitivan trend prvenstveno rezultat sopstvenih inicijativa MSP, on ukazuje na doprinos Evropskog PROGRESa.

Takođe postoje i konkretni rezultati na planu konkurentnosti: dodeljen je prvi međunarodni standard kvaliteta i bezbednosti hrane, što bi trebalo da omogući izvoz korisničkog preduzeća; sedam mikro i malih preduzeća (MMP) dobilo je opremu koja bi trebalo da unapredi njihovu produktivnost; prvi rezultat projekta za podršku uvođenju sistema elektronskog izdavanja građevinskih dozvola u 34 programske LSU koji sprovodi Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj (NALED), pokazao je porast procenta pozitivnih odluka po zahtevima za građevinske dozvole od 10%.

Ostvareno je nekoliko značajnih dostignuća u okviru infrastrukture: završeni su radovi na zaštiti od erozije na slivu Puste reke i Raške, koji su obuhvatili izgradnju 15 pregrada i već su pokazali delotvornost obzirom da su umanjili materijalnu štetu tokom poplava koje su pogodile region u novembru 2016. Sa zatvaranjem tri poslednja granta završen je posao na izradi 40 glavnih projekata, ali još je značajnije to što su zabeleženi dodatni slučajevi da su opštine pristupile donatorskim sredstvima na osnovu izrađene tehničke dokumentacije; takođe je završeno 12 planova detaljne regulacije (PDR), koji su pokrili površinu od 208 hektara i prevashodno stvorili preduslove za razvoj industrijskih zona i valorizaciju prirodnih i kulturnih potencijala korisničkih opština.

Rad na unapređenju pristupa zapošljavanju za ranjive grupe pokazao je potencijal: projekti u partnerstvu organizacija civilnog društva (OCD) i LSU, podržani kroz drugi konkurs Fonda za uključivanje građana (CIF), omogućili su zapošljavanje, odnosno ekonomsko osnaživanje, 18 osoba i njihovih porodica. Od odobrenih deset grantova za podršku LSU u primeni stručnih obuka koristi će imati 260 nezaposlenih lica, a trebalo bi da se otvori 151 radno mesto. Pored 65 podržanih žena i

mladih preduzetnica i preduzetnika, program će pomoći dodatnih 28 ranjivih lica, prvenstveno nezaposlenih mladih do 30 godina, da pokrenu sopstveni biznis.

Po pitanju deset projekata za uključivanje Roma: uslovi života su unapređeni u deset romskih naselja; 149 učenika je počelo da pohađa dopunsku nastavu; 175 korisnika i korisnica obučeno je u oblasti preduzetništva, dok su tri Romkinje zaposlene, a 50 Romkinja i Roma obavilo je lekarske preglede. Napori na socijalnom uključivanju takođe su obuhvatili nabavku medicinske opreme za zaštitu zdravlja žena koja će biti isporučena zdravstvenim ustanovama u devet opština koje nisu učestvovala u EU PROGRESu, programu koji je prethodio Evropskom PROGRESu.

U partnerstvu sa agencijom *UN Women*, Evropski PROGRES je podržao uspostavljanje deset lokalnih ženskih parlamentarnih mreža (ŽPM) i okupio 76 odbornica u skupštinama opština, dok je odobreno 18 projekata za podršku lokalnim Mehanizmima rodne ravnopravnosti (MRR). Ove aktivnosti bi trebalo da povećaju učešće žena u donošenju odluka na lokalnom nivou, doprinesu ekonomskom osnaživanju žena, pomognu borbu protiv nasilja u porodici i unaprede zdravlje žena.

Aktivnosti komunikacije obuhvatile su četiri događaja visokog profila, uključujući posetu šefa Delegacije Evropske unije jugozapadu Srbije, uspešno zatvaranje likovnog konkursa za kalendar za 2017, deset saopštenja za štampu i tri intervjua, tri informatora i izradu prvog video materijala. Ove aktivnosti su dovele do 530 pozitivnih medijskih izveštaja, od kojih 224 u nacionalnim medijima, što predstavlja rekord i ukazuje na doprinos pozitivnom medijskom prisustvu donatorske pomoći razvoju Srbije. Stranice programa na društvenim mrežama dosegle su nove rekorde – Fejsbuk stranica je prevazišla 5.000 pratilaca, dok se Tviter bliži broju od 500. Kampanja podizanja javne svesti Evropskog PROGRESa je započela, a biće usmerena na unapređenje razumevanja evropskih vrednosti i efekata i koristi procesa evropskih integracija.

Ključni rizici Evropskog PROGRESa odnose se na kašnjenja u sprovođenju projekata kojima upravlja CFCU za izgradnju bolnice u Vranju i urgentnog centra u Novom Pazaru, kao i grant sheme za predloge projekata lokalne infrastrukture. Obzirom da program ne može da obezbedi planiranu tehničku pomoć za sprovođenje projekata unutar postojećeg vremenskog okvira zbog kašnjenja u napretku, svako dalje odlaganje moglo bi da ugrozi potrošnju sredstava namenjenih za ovu svrhu. Program pruža blagovremeni odgovor da bi omogućio oglašavanje tenderske dokumentacije za projekte u Vranju i Novom Pazaru i nastaviće da pruža neophodnu podršku.

Ovaj kvartalni izveštaj pokriva period od 1. oktobra do 31. decembra 2016. i sadrži pregled napretka i učinka, ažurirana pitanja koja se odnose na upravljanje i koordinaciju, pregled ključnih rizika i pitanja, pitanja kvaliteta i održivosti, uvide u ključna ostvarenja tokom narednog kvartalnog perioda, kao i odeljak o naučenim lekcijama. Veći broj aneksa obezbeđuje dubinski uvid u pojedinačne mere koje se sprovode u okviru programa. Aneks VI predstavlja integralni deo ovog izveštaja i pruža kratak pregled ostvarenog napretka u odnosu na indikatore u Matrici logičkog okvira programa.

Sadržaj

SKRAĆENICE	2
KRATAK PREGLED	3
PREGLED NAPRETKA I REZULTATA	6
POLITIČKI I PROGRAMSKI KONTEKST	6
NAPREDAK U OSTVARIVANJU CILJEVA I REZULTATA.....	7
UPRAVLJANJE I KOORDINACIJA	25
FINANSIJE	26
NABAVKA I BESPOVRATNA SREDSTVA	26
LJUDSKI RESURSI	27
LOGISTIKA I BEZBEDNOST	27
INFORMACIONE I KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE.....	27
RIZICI I PROBLEMI	27
KVALITET I ODRŽIVOST	28
INTERNA PROVERA KVALITETA PROJEKATA U UNOPS SRBIJA.....	28
KONTROLA KVALITETA	28
ODRŽIVOST.....	29
NAUČENE LEKCIJE	29
PLAN RADA	30

Pregled napretka i rezultata

Politički i programski kontekst

Vlada Republike Srbije (RS) donela je novembra 2016. Nacionalni akcioni plan zapošljavanja za 2017. godinu, što je ponovo potvrdilo usklađenost programske aktivnosti koja se odnosi na stručno usavršavanje sa dva prioriteta NAPA: podsticanje zapošljavanja i uključivanje teže zapošljivih lica na tržište rada i unapređenje kvaliteta radne snage.

Uz finansijsku podršku Evropske komisije, Evropski investicioni fond (EIF) i Banca Intesa AD Beograd, potpisali su prvi ugovor u Srbiji u okviru programa Evropske unije za konkurentnost malih i srednjih preduzeća, COSME. Tokom naredne dve godine, podrška će biti obezbeđena za 3.000 MSP u Srbiji od 60 miliona evra u vidu zajma pod povoljnim uslovima – uz duži period otplate i bez hipoteke kao sredstva obezbeđenja.¹

Vlada RS usvojila je Odluku o osnivanju Zelenog fonda Republike Srbije.² Fondom će upravljati Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine, a biće između ostalog korišćen za sufinansiranje IPA razvojnih projekata. Ova odluka biće aktivna od januara 2017.

44. Skupština Stalne konferencije gradova i opština (SKGO), održana novembra 2016, bila je usmerena na predstavljanje planiranih ekonomskih reformi, ulogu lokalnih samouprava u omogućavanju ulaganja i planirane izmene Zakona o LSU kojima se jača transparentnost, učešće građana i međuopštinska saradnja.

Republički zavod za statistiku (RZS) i Svetska banka najavili su publikaciju Mapiranje siromaštva u Srbiji. Prema dostupnim podacima, Tutin ima najvišu stopu siromaštva u Srbiji (66,1%), dok je stopa takođe visoka u Preševu (63,6%), Bojniku (63,4%), Lebanu i Bujanovcu (54,6%), a iznosi preko 50% u Babušnici, Bosilegradu, Vladičinom Hanu, Gadžinom Hanu, Doljevcu, Žitorađi, Medveđi, Trgovištu i Crnoj Travi. Nalazi bi trebalo da pomognu formulisanje relevantnih politika namenjenih nižim teritorijalnim jedinicama, da bi se adekvatno odgovorilo na pitanja ujednačenog razvoja i smanjenja siromaštva.³

Savet stranih investitora (FIC) u svojoj Beloj knjizi za 2016. godinu prepoznaje napredak koji Srbija čini u oblasti nekretnina, pravnog okvira, telekomunikacija, nafte i gasa i privatnog obezbeđenja. Najmanji napredak zabeležen je u oblasti poreskih i radnih propisa, deviznog kursa i propisa o stečaju, kao i osiguranja u sektoru hrane i poljoprivrede. FIC se zalaže za strukturalne reforme, smanjenje birokratije, usklađivanje zakona sa pravnim tekovinama EU, završetak privatizacije i efikasniju primenu poreskih propisa i inspekcije.⁴

¹ Više informacija može se naći na <http://www.privreda.gov.rs/60-miliona-evra-kredita-pod-povoljnim-uslovima/>

² http://www.paragraf.rs/izmene_i_dopune/101116-odluka_o_osnivanju_zelenog_fonda_republike_srbije.html

³ Izveštaj je dostupan na <http://www.worldbank.org/en/country/serbia/publication/poverty-map-of-serbia>.

⁴ Bela knjiga 2016 dostupna je na http://www.rsip.gov.rs/malodrvo/FIC_-_bela_knjiga_2016.pdf

Obilne padavine koje su pogodile Srbiju početkom novembra 2016. nanele su ozbiljne štete u Tutinu, Sjenici i Novom Pazaru na jugozapadu, kao i Vranju, Prokuplju i Bojniku na jugu Srbije. Prema predstavnicima Novog Pazara, izgradnja pregrada za zaštitu od erozije na ključnim lokacijama umanjila je posledice ovih poplava.⁵

Napredak u ostvarivanju ciljeva i rezultata

Dva reprezentativna međunarodna istraživanja o poslovnom okruženju i konkurentnosti prepoznala su napredak koji Srbija čini u ovoj oblasti. Izveštaj o poslovanju Svetske banke za 2017. godinu (*Doing Business 2017*) izdvaja Srbiju kao jednu od deset ekonomija koje su načinile najveća poboljšanja propisa o poslovanju i stavlja je na 47. mesto od 190 procenjenih ekonomija, što je poboljšanje za sedam mesta.⁶ Pored toga, Globalni izveštaj o konkurentnosti za 2016-2017. stavlja Srbiju na 90. mesto od 138 ocenjenih ekonomija, što je poboljšanje za četiri mesta u poređenju sa prethodnim izveštajem.⁷ Poboljšanje položaja Srbije na ove dve liste pokazuje delotvornost nacionalnih reformi, ali takođe i ukazuje na doprinos i potencijalni uticaj Evropskog PROGRESa.

Ova činjenica se najpre može potvrditi unapređenjem Indeksa konkurentnosti opština za u proseku 18% u 30 LSU Evropskog PROGRESa koje su unele preko 95% podataka u portal. Najveća promena indeksa zabeležena je u Doljevcu, gde je konkurentnost unapređena za 51% u poređenju sa podacima za 2013, dok je još četrnaest LSU unapredilo indeks za preko 20%. Manji pad (oko 4%) zabeležen je u Prijepolju, Sjenici, Ivanjici i Priboju.

Unapređenje Indeksa konkurentnosti opština, između ostalog, rezultat je poboljšanog upravljanja javnim finansijama i imovinom (npr. uvođenje programskih budžeta, izrada planova kapitalnih investicija, unapređenje poreske administracije), kao i unapređenja prostornih i urbanističkih planova, da pomenemo samo neke oblasti. Dok i dalje ima dosta prostora za dodatna unapređenja, inicijalna analiza jasno ukazuje na to da intervencija Evropskog PROGRESa predstavlja deo širih reformi koje unapređuju lokalnu konkurentnost.⁸

Kumulativni efekti Evropskog PROGRESa postaju sve značajniji: podrška klasterima, uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta, oprema obezbeđena MSP i grupama poljoprivrednih proizvođača (GPP), pomoć samozapošljavanju žena i mladih, kao i druge aktivnosti koje doprinose ekonomskom osnaživanju ranjivih lica, već su doprineli otvaranju oko 100 radnih mesta, dok bi ovaj broj trebalo da premaši 700 u periodu od jedne do tri godine. Ova procena ne uključuje potencijal za investicije niti radna mesta koja će proisteći iz izrade planske i tehničke dokumentacije, niti beleži rast koji bi indirektno mogao biti omogućen kroz unapređenje usluga LSU, ekonomskog osnaživanja ranjivih lica

⁵ N1 (2016), Vanredna situacija u Prokuplju, poplave u Tutinu i Sjenici (onlajn), dostupno na: <http://rs.n1info.com/a206638/Vesti/Vesti/Poplave-u-Srbiji-evakuacija-u-Tutinu.html> (pristupljeno 9. novembra 2016); Sandžak PRESS (2016), *Voda se povlači: odahnuli Tutin, Sjenica i Novi Pazar, rijeke se vraćaju u korita* (onlajn), dostupno na: <http://sandzakpress.net/voda-se-povlaci-odahnuli-tutin-sjenica-i-novi-pazar-reke-se-vracaju-u-korita> (pristupljeno 29. novembra 2016); Sandžačke novine (2016), *Novi Pazar, uskoro još pet brana* (onlajn), dostupno na: <http://www.sandzacke.rs/vijesti/sandzak/novi-pazar-uskoro-jos-pet-novih-brana/> (pristupljeno 29. novembra 2016).

⁶ Izveštaj Svetske banke o poslovanju za 2017. dostupan je na <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2017>. Tri reforme koje su najviše doprinele ovom napretku su: pojednostavljenje procedure za pokretanje biznisa, uvođenje onlajn sistema za dobijanje građevinskih dozvola i pojednostavljenje postupka prenosa imovine.

⁷ Globalni izveštaj o konkurentnosti dostupan je na http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf. Pozitivan bilans zabeležen je u oblasti infrastrukture, zdravstva i obrazovanja, veličine tržišta, dok je najnegativniji bilans u tehnološkoj kompetentnosti, makroekonomskom okruženju, efikasnosti tržišta robe i sofisticiranosti poslovanja.

⁸ Izveštaj o rezultatima analize konkurentnosti biće uključen u sledeći kvartalni izveštaj, dok program takođe planira mere za predstavljanje portala konkurentnosti ključnim zainteresovanim stranama.

i aktivnosti od kojih koristi imaju poljoprivredni proizvođači, kao što je zaštita geografskog porekla tradicionalnih proizvoda iz regiona. Sve to pokazuje da Evropski PROGRES ima potencijal da doprinese povećanju ekonomske aktivnosti u 34 LSU.

Rezultat 1

Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili poboljšanjem/ukidanjem postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja

U okviru napora da se ojača upravljanje na lokalnom nivou, najkonkretniji rezultati ostvareni su u domenu planske dokumentacije: završeno je 12 planova detaljne regulacije (PDR)⁹ koji pokrivaju površinu od 208 hektara.¹⁰ Sedam PDR¹¹ predstavljaju preduslov za investicije, obzirom da se odnose na razvoj industrijskih zona. Planovi u Novom Pazaru i Babušnici odnose se na područja za postrojenja za preradu otpadnih voda i stoga predstavljaju preduslov za unapređenje javne infrastrukture značajne za razvoj poslovanja i zaštitu životne sredine. PDR u Merošini, Brusu i Knjaževcu predstavljaju osnov za valorizaciju i očuvanje prirodnog i kulturnog nasleđa i za razvoj turizma. Planovi obezbeđuju dovoljno (tehničkih) elemenata za planiranje investicija, kao i pravnih preduslova za rešavanje imovinskih pitanja.

Isporuka opreme za geografski informacioni sistem (GIS), usvajanje opštinskih odluka o uspostavljanju GISa, potpisivanje sporazuma o saradnji među akterima koji imaju ulogu u funkcionisanju GISa i uspostavljanje radnih grupa za GIS završeno je u svih 11 korisničkih LSU. To znači da korisničke LSU sada imaju tehničke i institucionalne kapacitete i pravni osnov za održivi razvoj GISa.

Lokalne reforme upravljanja koje se odnose na upravljanje javnom imovinom i lokalne mehanizme odgovornosti započete su u osam opština. Ove intervencije će obuhvatiti usvajanje novih ili reviziju postojećih lokalnih propisa, poput odluka o upravljanju imovinom LSU, regulisanje odgovornosti koje se odnose na upravljanje imovinom i slično. Ova nastojanja bi trebalo da povećaju odgovornost LSU, dok će jači okvir za upravljanje javnom imovinom posebno povećati efikasnost opština. Merošina je izradila nacrt odluke i pravilnika o upravljanju javnom imovinom, što predstavlja prvi neposredni rezultat u ovoj oblasti.

Rad sa LSU na razvoju kapaciteta za dobro upravljanje (DU) pokazao je da je interna koordinacija u opštinama ograničena, da su odgovornosti često neodređene ili dvosmislene, dok je usklađenost između strateških dokumenata i opštinskih budžeta daleko od dovoljne. Pravni okvir za transparentnost LSU je solidan, ali je njegova primena često selektivna, dok u nekim opštinama nedostaje obučeni kadar. Ovi nalazi će biti razmotreni u okviru sprovođenja reformi upravljanja i vertikalne dimenzije DU.¹²

U saradnji sa *UN Women*, Evropski PROGRES je podržao osnivanje deset lokalnih ženskih parlamentarnih mreža (ŽPM), koje okupljaju 76 odbornica u skupštinama opština. Uspostavljene ŽPM su pokazale najviše interesovanja za rodno odgovorno budžetiranje, ekonomsko osnaživanje

⁹ Deset od 12 PDR usvojeno je na skupštinama opština, dok su planovi za Merošinu i Novi Pazar stavljeni u proceduru usvajanja.

¹⁰ Gotovi PDR predstavljaju korist za sledećih deset opština: Vranje, Knjaževac, Vlasotince, Leskovac, Merošinu, Babušnicu, Belu Palanku, Svrlijig, Brus i Novi Pazar.

¹¹ Bela Palanka, Vranje, Vlasotince, Leskovac, Babušnica, Brus i Svrlijig.

¹² Programska aktivnost 2.6.

žena i promotivne aktivnosti,¹³ dok bi njihov rad uz podršku Evropskog PROGRESa trebalo da dovede do sprovođenja inicijativa za unapređenje položaja žena. Inicijalno rad sa ŽPM pokazao je da im nedostaje iskustvo potrebno za rad na rodnoj ravnopravnosti, kao i da je potrebno ojačati saradnju između žena iz različitih političkih stranaka.

Podrška lokalnim mehanizmima rodne ravnopravnosti

Vrste podržanih projekata:

Pored toga, 18 odobrenih projekata lokalnih mehanizama rodne ravnopravnosti doprineće ekonomskom osnaživanju žena, institucionalnom jačanju lokalnih mehanizama, borbi protiv nasilja u porodici i unapređenju reproduktivnog zdravlja žena.

Aktivnosti

1.1 Podrška LSU da razvijaju kapacitete za planiranje i realizaciju kapitalnih investicija

Planovi kapitalnih investicija

Skupštine opština Bela Palanka, Bujanovac, Nova Varoš i Merošina usvojile su planove kapitalnih investicija (PKI), što znači da je podržano jedanaest¹⁴ od 15 KPI razvijenih uz tehničku pomoć programa. Četiri opštine koje nisu usvojile planove, prvenstveno zbog promena nakon izbora 2016, rade na završnim izmenama PKI i staviće ih na skupštinsko glasanje tokom prvog kvartala 2017.

Podrška lokalnim poreskim upravama

Svih šesnaest grantova sa LSU za unapređenje lokalnih registara poreskih obveznika operativno su i administrativno zatvoreni. Program će pratiti efekte ove aktivnosti.

1.2 Pomoć opštinama u stvaranju urbanističkih uslova za razvoj infrastrukture

Planovi detaljne regulacije (PDR)

Sledi status 31 PDR izrađenog kroz 21 grant LSU:

- deset PDR je izrađeno i usvojeno¹⁵ na skupštinama opština;

¹³ Pregled lokalnih ženskih parlamentarnih mreža nalazi se u Aneksu I, Prilog 1.1.

¹⁴ Lokalne skupštine u Aleksincu, Novoj Varoši, Novom Pazaru, Raškoj, Sjenici, Vladičinom Hanu, Vlasotincu i Beloj Palanci usvojile su PKI.

¹⁵ Vranje, Knjaževac, Vlasotinca, Leskovac, Babušnica, Bela Palanka, Svrlijig, Merošina, Brus, Nova Varoš i Bujanovac.

- u Merošini i Novom Pazaru PDR su izrađeni i nalaze se u proceduri usvajanja;
- PDR u Prijepolju i Ivanjici su spremni za javni uvid;
- jedanaest PDR je u fazi izrade;
- rani javni uvid obavljen je za šest PDR¹⁶ a započeta je izrada nacрта.

Pored prethodno zatvorenih grantova za razvoj dva PDR u Sjenici i jedan u Tutinu¹⁷, Evropski PROGRES je zatvorio grantove za PDR u Gadžinom Hanu i Beloj Palanci. Dok je Gadžin Han poštovao pravne odredbe za izradu planova, program je zabeležio zabrinutost građana u odnosu na eventualnu izgradnju pogona za preradu kalcita u oblasti koju pokriva PDR i savetovao opštinu da ozbiljno uzme u obzir ovaj aspekt pre usvajanja.

Pored toga, program je odabrao konsultantku kuću za izradu PDR za infrastrukturne koridore u Parku prirode „Golija“ u novembru 2016. Svih pet korisničkih LSU, Raška, Sjenica, Ivanjica, Novi Pazar i Kraljevo, usvojile su skupštinske odluke za izradu PDR za Goliju.

Geografski informacioni sistemi (GIS)

Kada je reč o 11 grantova za uvođenje GIS:

- hardverske i softverske komponente za GIS su nabavljene i isporučene u pet korisničkih LSU,¹⁸ pored opreme prethodno obezbeđene za šest opština;
- dve opštine su usvojile odluke o uspostavljanju geografskog informacionog sistema, pored odluka koje su prethodno usvojene u devet LSU;
- svih 11 LSU potpisalo je sporazume o saradnji među institucijama uključenim u funkcionisanje GISa, dok su Opštine Aleksinac i Merošina, koje sprovode GIS projekat u partnerstvu, potpisale Sporazum o međuopštinskoj saradnji;
- Leskovac je imao koristi od studijske posete Šapcu i Indiji i obuke o GIS procesima, administraciji, bazi geo-podataka i primeni na urbanističke planove i braunfield oblasti.

1.3 Tehnička pomoć LSU da unaprede postupke i procese ugovaranja, upravljanja ugovorima, praćenja i evaluacije infrastrukturnih projekata

Program je organizovao dva kruga obuka za 131 predstavnika iz 34 LSU (72 odnosno 55% žena i 59 odnosno 45% muškaraca) o Praktičnom vodiču Evropske komisije kroz procedure i pravila za nabavku i ugovaranje pomoći trećim zemljama (PRAG).¹⁹ Obuke su bile usmerene na PRAG procedure nabavke i na razlike između ovog pristupa i propisa u oblasti javnih nabavki u Srbiji. Povratne informacije od učesnika bile su pozitivne, prvenstveno zato što su obuke sadržale brojne praktične primere.

1.4 Podrška opštinama da ojačaju svoje kapacitete za dobro upravljanje i pokrenu strukturne reforme upravljanja

Lokalne reforme upravljanja

Posetama 13 LSU, program je završio prezentaciju paketa lokalnih reformi upravljanja za 33 programske opštine. Od 33 LSU, 24 je potvrdilo zainteresovanost za sprovođenje reformi.²⁰ Opštine su uglavnom zainteresovane da unaprede odgovornost (22 primljena zahteva za pomoć), prvenstveno u domenu upravljanja javnom imovinom i finansijama, efikasnosti (devet zahteva) i transparentnosti (osam zahteva), dok se jedna opština odlučila za nediskriminaciju. Program je

¹⁶ Bujanovac, Blace, Ivanjica i Lebane.

¹⁷ Izvešteno u okviru prethodnog Kvartalnog izveštaja. Ova odluka je doneta jer su uprave za urbanizam i planiranje u Sjenici i Tutinu radile na izradi planova, imale kapacitete da završe zadatak i preuzele obavezu da će dovesti do kraja proces usvajanja.

¹⁸ Bela Palanka, Presevo, Kuršumlija Raška i Vranje.

¹⁹ Prvi krug obuka organizovan je od 24. do 26. oktobra 2016. u Novom Pazaru, Vladičinom Hanu i Nišu, a drugi od 6. do 8. decembra 2016. u istim opštinama.

²⁰ Četiri opštine su se povukle iz procesa, dok šest opština još uvek nije dalo povratne informacije.

pokrenuo aktivnosti u osam opština, ostvaren je određeni napredak u Merošini, dok se konkretni neposredni rezultati za još sedam opština koje su započele reforme očekuju u februaru 2017.

Evropski PROGRES je takođe uspostavio saradnju sa Direkcijom za elektronsku upravu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i Timom za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (SIPRU) i pripremiće okvir za reforme u oblasti transparentnosti i efikasnosti koje se odnose na pružanje elektronskih usluga građanima u saradnji sa ove dve nacionalne institucije.

Centri kompetentnosti za dobro upravljanje

Održane su dve obuke u okviru nastojanja da se izgrade opštinski kapaciteti u oblasti DU: treća obuka o principu transparentnosti²¹ održana je za 25 učesnika (23 muškarca, dve žene) od 12. do 14. oktobra na Kopaoniku. Pored tematskih i praktičnih razmatranja, obuka je obuhvatila prezentaciju kancelarije Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti; četvrta obuka o principu učešća²² održana je za 22 učesnika (16 muškaraca, šest žena) od 31. novembra do 2. decembra na Kopaoniku. Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom predstavila je svoj rad, smernice i prakse za uključivanje organizacija civilnog društva (OCD) u procese donošenja odluka. Peta obuka o principu nediskriminacije planira se u februaru 2017.

Pristup za institucionalizovanje Opštinskih centara kompetentnosti za DU razmotren je sa predstavnicima LSU. Jedan model bi podrazumevao pripremu pravilnika o dobrom upravljanju i odluke o imenovanju osobe za dobro upravljanje, koje bi razmatrala opštinska veća odnosno skupštine opština. Ovaj predlog će biti predstavljen donosiocima odluka u opštini da bi se obezbedila njihova podrška.

Tri opštine²³ su imenovale nove kontakt osobe za DU. Program je poslao dopise predsednicima da obezbedi njihovu podršku za tekuće aktivnosti.

1.5 Institucionalni razvoj lokalnih mehanizama za ravnopravnost

Pozivi za dostavljanje predloga projekata za podršku lokalnim mehanizmima rodne ravnopravnosti (MRR) zatvoreni su 14. oktobra²⁴ posle produžetka od nedelju dana, koji je omogućen nakon zahteva iz nekoliko LSU. Od 20 primljenih prijavi, UOP je 3. novembra u Priboju usvojio preporuke za finansiranje 18 projekata²⁵ uz ukupan doprinos programa od 52.586 evra. Ugovori o bespovratnoj pomoći sa lokalnim MRR potpisani su u decembru 2016. a započeto je sprovođenje projektnih aktivnosti.

1.6 Jačanje kapaciteta i razvoj veština zagovaranja rodne ravnopravnosti zaposlenih u LSU

UN Women, implementacioni partner projekta za osnivanje lokalnih ŽPM, na osnovu²⁶ procenta žena u skupštinama opština, postojanja ženskih aktivističkih grupa na lokalnom nivou i kapaciteta lokalnih MRR, odabrao je narednih deset korisničkih opština: Prijepolje, Priboj, Aleksinac, Babušnica, Brus, Knjaževac, Merošina, Surdulica i Svrljig.

Od 23. novembra do 9. decembra, *UN Women* je organizovao deset informativnih sesija za odbornice u skupštinama korisničkih opština. Ovi događaji okupili su 94 učesnika, uključujući i predstavnike skupština opština, lokalne MRR i donosiocice odluka. Sesije su bile delotvorne, obzirom

²¹ Izveštaj o trećoj obuci iz dobrog upravljanja nalazi se u Aneksu I, Prilog 1.2.

²² Izveštaj o četvrtoj obuci iz dobrog upravljanja nalazi se u Aneksu I, Prilog 1.3.

²³ Aleksinac, Blace i Merošina.

²⁴ Poziv za dostavljanje predloga projekata za podršku MRR otvoren je 8. septembra 2016.

²⁵ Četiri projekta sa jugozapada i 14 sa juga i jugoistoka Srbije. Uvid u rezultate poziva može se ostvariti na <http://www.europeanprogres.org/konten/sr/584/Rezultati-javnog-poziva-Podrska-lokalnim-mehanizmima-za-rodnu-ravnopravnost/>

²⁶ Pregled kriterijuma za odabir i rezultata nalazi se u Aneksu I, Prilog 1.4.

da su dovele do uspostavljanje ŽPM u deset opština, koje su okupile ukupno 76 odbornica.²⁷ Naredna aktivnost planirana je u februaru 2017. i biće usmerena na izgradnju kapaciteta ŽPM, prvenstveno na lokalne procedure koje se odnose na rodnu ravnopravnost.

UN Women je predstavio projekat na Četvrtoj nacionalnoj konferenciji Ženske parlamentarne mreže održane 4. novembra 2016. u Skupštini Republike Srbije.

1.7 Rodno osetljivo budžetiranje (ROB)

Program je započeo analizu opštinskih budžeta za 2017. da bi procenio efekte rodno osetljivih aktivnosti koje su prethodno sprovedene, a nastaviće sa ovim radom i tokom prvog kvartala 2017.

Rezultat 2

Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih zadruga

Projekat podrške uvođenju objedinjene procedure za izdavanje građevinskih dozvola koji sprovodi Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj (NALED) pokazao je prvi rezultat, obzirom da se procenat pozitivnih odluka po zahtevima kroz sistem povećao na u proseku 82% u 34 programske LSU, što je prosečno povećanje od 10% u odnosu na sredinu 2016. kada je ova intervencija razvijena.²⁸

Na osnovu procene energetske efikasnosti sprovedene u okviru projekta Voćarskog klastera južne Srbije, jedna od kompanija koje učestvuju, „Strela Kljajić“ iz Lebane, instalirala je LED osvetljenje koje je omogućilo godišnju uštedu od 4.000 evra. Pet mlekara iz jugozapadne Srbije, članice Pešterskog agro klastera mesečno proizvodi dve tone kajmaka, korišćenjem opreme koja je nabavljena kroz projekat a time su smanjile svoje troškove za 20%; broj posetilaca u malim turističkim domaćinstvima iz Knjaževca, koja su članovi Turističkog klastera Stare Planine, povećao se za 270, odnosno 39% u poređenju sa polaznim podacima iz 2015.

Ukupni indikatori su takođe pozitivni: pet klastera podržanih kroz Evropski PROGRES uvećalo je broj članova MSP od 2014. do 2016. za 28, sa 87 na 115; članovi klastera otvorili su 200 novih radnih mesta; godišnji promet i izvoz članova klastera povećao se za 2,7 miliona evra odnosno 2,6 miliona evra²⁹. Dok su ovi pozitivni trendovi prvenstveno rezultat inicijativa MSP i uopšteno dešavanja na tržištu, pomoć programa klasterima deo je mera koje su doprinele ovom rastu.

Uveden je prvi međunarodni standard – kompanija „Flora“ iz Ivanjice uspešno je pribavila globalni standard Britanskog maloprodajnog konzorcijuma. Time su prepreke izvoza smrznutog voća i džemova na tržište Velike Britanije eliminisane, a korisničko MSP očekuje rast izvoza od 10% tokom 2017. Četiri preduzetnice registrovale su preduzeća uz prethodnih 35, dok je ova aktivnost do sad dovela do otvaranja 45 stalnih i deset privremenih radnih mesta. Odobrenje grantova za sedam grupa poljoprivrednih proizvođača (GPP) za unapređenje proizvodnje, prvenstveno kroz uvođenje novih mašina i tehnologija, trebalo bi da omogući otvaranje najmanje devet stalnih i 30 sezonskih radnih mesta, dok će 647 članova poljoprivrednih zadruga i udruženja imati direktne koristi od projekata.

²⁷ Osnivački dokumenti ženskih parlamentarnih mreža dostupni su kod Evropskog PROGRESa.

²⁸ Statistički podaci o građevinskim dozvolama za LSU koje učestvuju u Evropskom PROGRESu dostupni su u Aneksu II, Prilog 2.1.

²⁹ Više informacija o neposrednim rezultatima, ishodima i uticaju grantova za klastere dostupno je u Aneksu II, Prilog 2.3.

Podrška grupama poljoprivrednih proizvođača

Vrste podržanih projekata:

PRERADA SVEŽEG MLEKA

PRERADA VOĆA

PROIZVODNJA MEDA

PROIZVODNJA STOČNE HRANE

Neki rezultati ostvareni su kroz infrastrukturne mere. Radovi na zaštiti od erozije na slivovima Puste reke i Raške koji su obuhvatili izgradnju deset odnosno pet pregrada, kao i pošumljavanje 70 hektara erodiranog zemljišta, završeni su u decembru 2016. Ovaj projekat je pokazao svoju delotvornost čak i pre završetka radova: tokom poplava koje su pogopdile region u novembru 2016,³⁰ opštine Novi Pazar i Bojnik pretrpele su minimalne materijalne štete zahvaljujući pregradama, za razliku od Sjenice i Tutina gde je procenjena šteta 2,2 miliona evra.³¹ Pregrade su izgrađene na kritičnim plavnim lokacijama i nastaviće da umanjuju efekte bujičnih voda.

Zatvaranjem tri poslednja granta za tehničku dokumentaciju, program je završio izradu 40 glavnih projekata i obezbedio mogućnost da projekti spremni za izgradnju prikupe sredstva u vrednosti od 29 miliona evra.³² Još važnije je da je Evropski PROGRES nastavio da beleži slučajeve kada LSU obezbedile sredstva za izgradnju na osnovu pripremljenih projekata – pored primera iz prethodnih izveštaja,³³ Merošina i Žitorađa su takođe potvrdile da su primile informacije da će Kancelarija za upravljanje javnim ulaganjima finansirati rekonstrukciju dve škole.

Odobreno je finansiranje četiri dodatna projekta lokalne infrastrukture³⁴. Projekti u Tutinu i Leskovcu odnose se na izgradnju i obnovu škola i unaprediće uslove za obrazovanje kao i energetska efikasnost, dok će intervencije u Babušnici i Crnoj Travi unaprediti uslove rada i energetska efikasnost u Kulturnom centru i zgradi Opštine.

Program je nastavio da facilitira saradnju između državnih organa i LSU: dve obuke o internet prezentacijama i elektronskim uslugama koje su organizovane za predstavnike LSU u saradnji sa Direkcijom za elektronsku upravu i SIPRU timom pomoći će opštinama da povećaju transparentnost i efikasnost usluga.

³⁰ Poplave su posebno pogodile Novi Pazar, Sjenicu, Tutin i Prijepolje na jugozapadu i Vranje, Prokuplje i Bojnik na jugu Srbije.

³¹ Medijski izveštaji o šteti od poplava dostupni na <http://sandzakpress.net/milionske-stete-od-poplava-u-tutinu-i-sjenici>

³² Spisak gotovih glavnih projekata dostupan je u Aneksu II, Prilog 2.2.

³³ Tutin, Bela Palanka i Svrlijig.

³⁴ Rezultati poziva za projekte lokalne infrastrukture dostupni su na

<http://www.europeanprogres.org/konten/sr/509/Rezultati-javnog-poziva-Podrska-razvoju-lokalne-infrastrukture/>

Aktivnosti

2.1. Tehnička pomoć LSU da unaprede podsticajni poslovni ambijent

Projekat podrške sistemu elektronskog izdavanja građevinskih dozvola u saradnji sa NALEDom je napredovao: preko 500 učesnika iz 34 programske LSU prisustvovalo je na 20 obuka i informativnih dana; obavljeno je 35 mentorskih poseta da bi se pomoglo 34 LSU da reše probleme u primeni ovog sistema. Pored toga, Evropski PROGRES je obezbedio opremu za 33 LSU³⁵ da bi ojačao njihove tehničke kapacitete za primenu sistema: 27 opština dobilo je desktop računare i štampače, dok je šest opština dobilo multifunkcionalne fotokopir aparate³⁶.

30 LSU unelo je preko 96% informacija na portal konkurentnosti, od čega je 12 LSU unelo 100% potrebnih podataka za izračunavanje njihovih nivoa konkurentnosti za 2015. Vladičin Han, Preševo, Tutin i Brus još uvek hvataju korak sa prikupljanjem i unosom podataka.

2.2. Podrška pripremi tehničke dokumentacije i tenderskih paketa za dva odabrana međuopštinska i najmanje 35 lokalnih projekata ekonomske i društvene infrastrukture

Izrada glavnih projekata zaključena je završetkom poslednja tri od 40 odobrenih grantova. Program će pratiti status izrađene dokumentacije.

Projekat prevencije poplava na jugu i jugozapadu Srbije: idejna rešenja za tehničku dokumentaciju za zaštitu od erozije i bujica na rekama Jablanici, Pčinji i Vlasini kao i za idejni projekat sa studijom predizvodljivosti za regulaciju Južne Morave³⁷ odobrena su od strane JVP „Srbijavode“ u oktobru 2016. Radovi terenskog ispitivanja za regulaciju Južne Morave takođe su završeni. Lokacijski uslovi, koji su deo tehničke dokumentacije, primljeni su za Vlasinu, dok su podneti zahtevi koji se odnose na Jablanicu i Pčinju.

2.3 Finansijska i tehnička podrška sprovođenju najmanje dva projekta koja doprinose društvenoekonomskom razvoju (od kojih će bar po jedan sprovesti Program i CFCU)

Projekti bolnice u Vranju i zgrade hitne medicinske pomoći u Domu zdravlja u Novom Pazaru: Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU Ministarstva finansija (CFCU) kroz Kancelariju za evropske integracije (SEIO), informisao je program 25. oktobra 2016. da je druga *ex-ante* kontrola Delegacije Evropske unije dovela do dodatnih komentara na tendersku dokumentaciju za planirane radove na bolnici u Vranju i urgentnom centru u Novom Pazaru. To je dodatak na prve *ex-ante* komentare iz početka septembra, koji su na vreme rešeni uz podršku programa. Evropski PROGRES je prilagodio tendersku dokumentaciju da bi osigurao usklađenost sa novim komentarima DEU. Revidirana tenderska dokumentacija poslata je SEIO za urgentni centar u Novom Pazaru početkom decembra, a za bolnicu u Vranju sredinom decembra. Pored toga, takođe je revidiran Opis poslova i zadataka (OPZ) za usluge tehničkog nadzora za oba projekta i vraćen SEIO tokom novembra 2016.

Izgradnja objekata za zaštitu od erozije da bi se unapredila prevencija poplava na jugu i jugozapadu Srbije završena je: pet barijera je izgrađeno na slivu Raške do kraja novembra i deset na slivu Puste reke³⁸ do sredine decembra 2016. Pored toga, završeno je pošumljavanje 70 ha u slivu Raške reke. Nabavka radova i predaja Javnom vodoprivrednom preduzeću „Srbijavode“ počela je u decembru 2016. i biće završena tokom prvog kvartala 2017.

2.4 Tehnička pomoć sprovođenju sporazuma o bespovratnoj pomoći za lokalne infrastrukturne projekte

³⁵ Sve programske LSU osim Brusa dale su povratne informacije o potrebama za tehničkom opremom.

³⁶ Oprema je obezbeđena na osnovu nalaza procene potreba Evropskog PROGRESa obavljene u februaru 2016.

³⁷ Pokriva tok od Grdelice do Preševa.

³⁸ Šest pregrada izgrađeno je u Bojniku a četiri u Prokuplju.

Pored 14 grantova odobrenih tokom avgusta 2016. UOP je odobrio³⁹ finansiranje četiri projekta lokalne infrastrukture koji su bili na rezervnoj listi,⁴⁰ za koje su Evropska unija i Vlada Švajcarske namenile 378.173 evra. Tendere za radove oglasilo je 17 LSU sa izuzetkom Tutina, gde se još uvek obavlja kontrola projektne dokumentacije.

Do 31. decembra 2016, potpisano je šest ugovora za radove između LSU i odabranih ponuđača,⁴¹ dok je četiri tendera bilo ponovo oglašeno,⁴² bilo zbog viših vrednosti ponuda od budžetiranog iznosa ili zbog nedovoljnog broja valjanih ponuda. Program u ovoj fazi međutim ne predviđa prelaz sa metodologije grantova na direktnu implementaciju, posebno ako LSU nastave da poštuju dogovorenu dinamiku.

Indikativni datum za završetak evaluacije podnetih predloga u okviru poziva za projekte lokalne infrastrukture kojim upravlja CFCU je prvi kvartal 2017.⁴³

2.5 Podrška LSU u razvoju lokalnih politika i/ili administrativnih propisa

Program je uz podršku švajcarskih stručnjaka za DU pružio podršku 18 opština kojima su dodeljeni infrastrukturni projekti.⁴⁴ Konsultacije sa ciljnim opštinama o tome kako da se „poveže“ DU sa određenim infrastrukturnim projektom započete su na četiri najrelevantnija projekta za ovakvu intervenciju (Bojnik, Bosilegrad, Priboj i Vlasotince). Veći deo mera u okviru ove aktivnosti započeće tokom 1. kvartala 2017. paralelno sa napredovanjem infrastrukturnih projekata.

2.6 Razvoj politika i/ili administrativnih propisa vezanih za vertikalnu koordinaciju između Vlade i lokalnih samouprava u saradnji sa resornim ministarstvima i zainteresovanim stranama

Program je organizovao, u saradnji sa SIPRU i Direkcijom za elektronsku upravu, dva dvodnevna treninga da bi pomogao LSU da unaprede svoje internet prezentacije i elektronske usluge. Obuke su održane 12-13. i 15-16. decembra, a privukle su 32 učesnika (25 muškaraca, sedam žena) iz 21 opštine sa juga i jugozapada Srbije. Treći trening za opštine sa jugozapada biće održan u februaru 2017. Evropski PROGRES će takođe, u saradnji sa Direkcijom za elektronsku upravu i SIPRU timom, pružiti stručnu podršku opštinama da uspostave ili unaprede elektronske usluge, kao i da izrade propise o bezbednosti IKT sistema.

Obzirom na informacije primljene iz opština o velikom obimu posla koji su imale krajem godina, kao i da su SIPRU i SKGO iskazali sličnu bojazan, Evropski PROGRES je odložio dve radionice o vertikalnoj dimenziji planirane za decembar na februar 2017.

2.7 Podrška formiranju najmanje dva JPP za eksploataciju zemljišta ili objekata u vlasništvu LSU

Knjaževac, Surdulica i Raška su usvojile skupštinske odluke za pokretanje projekata JPP. Tri LSU su takođe osnovale radne grupe za projekte JPP koje su obezbedile polazne podatke o postojećim sistemima javne rasvete u opštinama. Eksperti programa iskoristili su ove podatke da naprave preliminarne tehničke i finansijske analize mogućnosti za javnu rasvetu koje obuhvataju različite nivoe korišćenja LED lampi. Knjaževac i Raška su se opredelili za osvetljenje zasnovano na LED

³⁹ Rezervna lista sa četiri infrastrukturna projekta odobrena je na sastanku UOP 10. avgusta. Finansirane projekata sa rezervne liste potvrđeno je elektronskim glasanjem/informisanjem koje je organizovano od 11. do 17. oktobra 2016.

⁴⁰ Od ova četiri projekta koristi će imati građani Leskovca, Tutina, Babušnice i Crne Trave.

⁴¹ Sjenica, Vranje, Surdulica, Kuršumljija, Lebane i Bojnik.

⁴² Bosilegrad, Prijepolje, Vlasotince i Doljevac.

⁴³ Informacije je podelio predstavnik CFCU na UOP održanom u Priboju 2. novembra.

⁴⁴ Grupa A, visoko relevantni: četiri projekta (Priboj, Bojnik, Vlasotince i Bosilegrad); grupa B, srednje relevantni: tri projekta (Brus, Doljevac i Lebane); grupa C, najmanje relevantni – sedam opština (Sjenica, Prijepolje, Vranje, Ivanjica, Bela Palanka, Surdulica i Kuršumljija).

tehnologiji, dok Surdulica planira da zadrži mali procenat natrijum sijalica. Održane su tri radionice za identifikaciju tehnoloških, finansijskih i pravnih rizika koji se odnose na projekte JPP u programskim kancelarijama u Nišu i Novom Pazaru tokom decembra 2016.

2.8 Podrška formiranju novih klastera MSP i postojećim klasterima MSP da razviju zajednički nastup na tržištu i prodor na strana tržišta uvođenjem međunarodnih standarda upravljanja kvalitetom

Standard Britanskog maloprodajnog konzorcijuma prvi je međunarodni standard kvaliteta i bezbednosti hrane koji je uveden u jednoj od sedamnaest korisničkih MSP⁴⁵. Standardizacija je u toku za još 16 MSP, dok je najznačajniji napredak učinilo sedam preduzeća koja su prikupila dokumentaciju za uvođenje ISO 9001 standarda i organizovala procese u skladu sa standardnim zahtevima. Sprovedena je prva kontrola za izdavanje sertifikata u sedam MSP, dok je konačno izdavanje sertifikata planirano tokom 1. kvartala 2017.

Pomoć programa klasterima završena je zatvaranjem dva preostala granta.⁴⁶ Završna aktivnost projekta obučarskog klastera iz Novog Pazara bila je Sajam obuće, koji je organizovan 2. novembra u Novom Pazaru. U prisustvu 70 partnera, potencijalnih kupaca, organizacija za podršku poslovanju i obrazovnih institucija, pet korisničkih MSP predstavilo je 40 novih modela cipela koji su razvijeni uz softver i ekspertsku podršku pruženu kroz projekat. Grant sa Prijepoljskim tekstilnim klasterom završen je posetom sedam korisničkih MSP Sajmu tekstila u Minhenu 16-17. novembra, koji je iskorišćen za ispitivanje novih poslovnih mogućnosti. U okviru priprema za posetu, klaster je napravio promotivni materijal, internet prezentaciju i organizovao radionicu o poslovnoj komunikaciji.

Program je isporučio opremu za sedam⁴⁷ od 17 odabranih preduzetnika, mikro i malih preduzeća (MMP).⁴⁸ Uloženi su naponi da se obezbedi da prostorije korisnika budu adekvatne za postavljanje tražene opreme, pored pružanja pomoći za fino podešavanje mera društvene odgovornosti koje će sprovedi korisničke MMP, od početka 2017.

2.9 Podrška poljoprivrednim proizvođačima da prodru na zajednička tržišta formiranjem zadruga, uvođenjem novih proizvodnih tehnologija i međunarodnih standarda o bezbednosti hrane

Tehnička pomoć za zaštitu oznaka geografskog porekla za pet tradicionalnih proizvoda⁴⁹ je u toku. Pokrenuto je izdavanje sertifikata za ovlašćene korisnike za „Sjениčki kravliji sir“ i „Sjениčku jagnjetinu“ procenom sistema upravljanja korisnika. Izrada elaborata za zaštićenu geografsku oznaku (PGI) za „Ivanjički krompir“ i „Vlasinski med“ i zaštićeno ime porekla (PDO) za „Sjениčku jagnjetinu“ započeta je prikupljanjem polaznih informacija, organizovanjem prvih sastanaka sa ključnim akterima i organizovanjem obuka za proizvođače.

Prva faza je završena organizovanjem studijske posete Francuskoj za 32 grupe poljoprivrednih proizvođača.⁵⁰ Poseta je organizovana od 6. do 9. novembra i obuhvatila je sastanke sa poljoprivrednim proizvođačima oblasti Žironda, sa fokusom na organizacione modele i moderne proizvodne tehnike, a

⁴⁵ UOP je odobrio projekte 22 MSP, od kojih je četiri povuklo predloge, uz obrazloženje da neće moći da održe uvedene standarde i/ili da standardi više nisu relevantni za njihovo poslovanje. Pored toga, zbog ograničenog tržišta pružalaca usluga za standard za montažne mazerijale (RAL-GZ), program nije mogao da podrži korisnika koji je zahtevao taj standard.

⁴⁶ Sporazumi o bespovratnoj pomoći sa obučarskim klasterom iz Novog Pazara i Prijepoljskim tekstilnim klasterom završeni su u novembru 2016.

⁴⁷ Spisak opreme koja je isporučena do kraja 2016. nalazi se u Aneksu II, Prilog 2.4.

⁴⁸ Javni poziv dostupan je na <http://www.europeanprogress.org/konten/sr/420/>

⁴⁹ Pet tradicionalnih proizvoda odabranih za pomoć pri sertifikaciji geografskog porekla u okviru poziva za dostavljanje predloga projekata su sledeći: „Sjениčki kravliji sir“ i „Sjениčka jagnjetina“ za oznake ovlašćenih korisnika, „Vlasinski med“, „Ivanjički krompir“ za zaštićenu oznaku porekla (PGI) i „Sjениčka stelja“ za zaštićeno ime porekla (PDO).

⁵⁰ Izabrane u okviru Poziva za dostavljanje predloga projekata za podršku grupama poljoprivrednih proizvođača.

sastanak sa francuskim Ministarstvom poljoprivrede imao je za temu funkcionisanje poljoprivrednih zadruga i udruženja u Francuskoj i podršku koju Vlada pruža na ovom polju.⁵¹

U okviru druge faze pomoći, UOP je podržao preporuke za finansiranje sedam projekata grupa poljoprivrednih proizvođača ukupne vrednosti 207.961 evra, dok su dodatna tri projekta stavljena na rezervnu listu. Ključnih neposredni rezultati projekta uključuju nabavku opreme za obradu i skladištenje voća i povrća, pčelarstvo i proizvodnju stočne hrane.⁵²

2.10 Podrška ženskom preduzetništvu

Završeno je pet tendera za nabavku opreme za podršku ženskom preduzetništvu a oprema je nabavljena za dodatnih 17 korisnica. Dva tendera koja se odnose na nabavku igraonica i kozmetičku i frizersku opremu ugovorena su, a isporuka opreme se očekuje u januaru i februaru 2017. Ova dva tendera su se pokazala kompleksnim zbog ograničenog tržišta i višim ponudama od procenjenih, međutim, isporuka sada ugovorenih stavki obeležiće kraj nabavki opreme.

Konsultantska kuća za obuke i mentorsku podršku ženama i mladim⁵³ preduzetnicima izabrana je u oktobru 2016. Izabrana kompanija ENECA sprovedla je dvodnevnu mentorsku obuku za 34 korisnika i korisnica (24 žene i deset mladih). Program obuke obuhvata sedam modula, prilagođenih potrebama korisnika/ca, poput: pravni okvir za mala preduzeća u Srbiji, menadžerske veštine, planiranje i razvoj, marketing i prodaja, finansije i knjigovodstvo, poslovna komunikacija. Najznačajniji izazov predstavlja sama isporuka opreme, obzirom da je mentorstvo najefikasnije tokom samog poslovanja. Obuke i mentorska podrška biće pružena svim korisnicima do maja 2017.

Rezultat 3

Poboljšan pristup zapošljavanju koje obezbeđuje jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalnu inkluziju najranjivijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije

Mere za poboljšanje pristupa zapošljavanju ranjivih i marginalizovanih grupa bile su delotvorne. Prvo, UOP je odobrio deset grantova za podršku LSU da sprovedu stručnu obuku u skladu sa lokalnim akcionim planovima zapošljavanja od kojih će korist imati 260 nezaposlenih i koji će otvoriti 151 radno mesto do kraja 2017. Većina projekata predviđa obavljanje stručne prakse kao aktivne mere zapošljavanja, koja je prvenstveno namenjena nezaposlenim mladim osobama do 30 godina, da bi im se omogućilo da steknu prva radna iskustva.

Pozivi za dostavljanje predloga projekata za samozapošljavanje ranjivih i marginalizovanih grupa, koje sprovode Centar za socijalnu politiku i Edukacioni centar, doveli su do pomoći za 28 korisnika (17 muškaraca, 11 žena) za započinjanje sopstvenog biznisa. Podrška preduzetništvu mladih takođe je napredovala: pet od 22 korisnika dobilo je opremu za pokretanje posla, dok je četvoro takođe registrovalo preduzeća.

⁵¹ Izveštaj o studijskoj poseti za grupe poljoprivrednih proizvođača dostupan je kod Evropskog PROGRESa.

⁵² Rezultati poziva za dostavljanje predloga projekata za podršku GPP, uključujući osnovne informacije o svakom odobrenom projektu, dostupan je na http://www.europeanprogres.org/dokumenti/581_883341_podrska-poljoprivrednicima-infoshet-i-faza-eng02.pdf

⁵³ Korisnici aktivnosti 3.5.

Podrška stručnim obukama

Vrste podržanih projekata:

STRUČNA PRAKSA

OBUKA ZA POZNATOG POSLODAVCA

OBUKA ZA TRŽIŠTE RADA

Projekti u partnerstvu organizacija civilnog društva (OCD) i LSU, podržani kroz drugi Fond za učešće građana (CIF2), doprineli su ekonomskom osnaživanju ranjivih lica. U Leskovcu, devet osoba sa invaliditetom i 35 članova njihovih porodica opremljeni su mini farmama koka nosilja za pokretanje malog biznisa proizvodnje konzumnih jaja. U Babušnici, pet žena iz ruralnih oblasti opremljeno je platenicima i alatima i obučeno za organsku proizvodnju. Socijalno preduzeće „Ruža“, osnovano kroz CIF1 projekat, potpisalo je tromesečni poslovni ugovor sa velikim pekarskim lancem koji će omogućiti zaposlenje za četiri žene uz prethodnih 13 i angažovanje još sedam saradnica koje će raditi od kuće. Uspešno izvršenje ugovora otvoriće prostor za dalju poslovnu saradnju.

Deset projekata za pilotiranje mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja na lokalnom nivou ostvarilo je prve rezultate. Oblast ljudske bezbednosti, nivo higijene, vodosnabdevanje i zaštita od požara poboljšani su u deset romskih naselja kroz veće angažovanje javnih komunalnih preduzeća, čišćenje, nabavku kontejnera, instalaciju protivpožarnih aparata i obuke o bezbednosti. U okviru obrazovanja, 149 učesnika unapredilo je znanje srpskog i matematike pohađanjem dopunske nastave. U oblasti zapošljavanja, 175 romskih korisnika obučeno je iz preduzetništva, dok su tri Romkinje zaposlene u Kancelariji za smanjenje siromaštva u Medveđi. Zdravstvene mere omogućile su da 50 Romkinja i Roma obavi zdravstvene preglede.

Program je nabavio medicinsku opremu za domove zdravlja i bolnice u devet opština.⁵⁴ Oprema će obezbediti bolji pristup zdravstvenoj zaštiti žena, posebno za obavljanje pregleda koji se odnose na prevenciju malignih i drugih bolesti.

U saradnji sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehničkog razvoja i Koordinacionog tela za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa, program je nastavio da pruža podršku albanskim učenicima da

⁵⁴ Aleksinac, Babušnica, Bela Palanka, Brus, Doljevac, Gadžin Han, Knjaževac Merošina i Svrlijig.

unaprede znanje srpskog jezika ponovnim angažovanjem šest asistenata u nastavi u četiri škole u Bujanovcu i Preševu. Broj učenika pokrivenih intervencijom uvećao se za 20% sa 865 tokom prošle školske godine na 1.073 učenika ove godine.

CIF2 projekat koji sprovodi OCD Timočki klub, obuhvata sprovođenje procene transparentnosti⁵⁵ opština u finansiranju programa od javnog interesa. Procena je pokazala da su 32 opštine razvile procedure za finansiranje projekata od javnog značaja putem javnih poziva, ali je potvrdilo potrebu da se unapredi sistem praćenja i evaluacije.

Aktivnosti

3.1 Sprovođenje Istraživanja zadovoljstva građana tokom poslednje godine sprovođenja Programa Istraživanje zadovoljstva građana biće sprovedeno tokom 2. i 3. kvartala 2017.

3.2 Savetodavne službe za građane omogućavaju građanima da ostvaruju svoja prava i socijalne prinadležnosti Nisu planirane aktivnosti tokom izveštajnog perioda. Obzirom da Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći nije donešen tokom 2016, inicijalno osmišljen pristup ovoj aktivnosti više nije relevantan.

3.3 Razvoj i sprovođenje programa stručne obuke u skladu sa utvrđenim lokalnim ekonomskim potrebama Primljeno je osamnaest predloga u okviru poziva za LSU za sprovođenje stručne obuke,⁵⁶ a UOP je elektronskim glasanjem od 11. do 17. oktobra odobrio finansiranje deset projekata⁵⁷ ukupne vrednosti od 97.835 evra. Sve korisničke LSU su potpisale ugovore o bespovratnoj pomoći, a završen je prenos prvih tranši grantova.⁵⁸ Obavljene su pripremne aktivnosti u okviru odobrenih projekata, npr. objavljivanje (opštinskih) konkursa za stručnu obuku, izbor korisnika i potpisivanje Sporazuma o tehničkoj saradnji sa Nacionalnom službom za zapošljavanje (NSZ).

3.4 Podrška pripremi i sprovođenju lokalnih strategija/akcionih planova zapošljavanja i socijalne inkluzije Sredinom oktobra, Centar za socijalnu politiku (CSP),⁵⁹ implementacioni partner za ovu aktivnost, sproveo je prvi ciklus parnjačkih pregleda za uspostavljanje usluga socijalne zaštite u Leskovcu, Doljevcu i Sjenici za 76 učesnika iz 29 LSU.⁶⁰ Predstavnici socijalnih sektora iz LSU predstavili su usluge socijalne zaštite u svojim opštinama, dok je CSP predstavio metodologije za uspostavljanje usluga socijalne zaštite i za mapiranje potreba ranjivih grupa. Pored toga, CSP je izvestio da je Žitorađa, jedna od tri prethodno odabrane LSU uz Bosilegrad i Merošinu za uspostavljanje usluga u zajednici, pokazala nedostatak interesovanja za učešće u ovoj aktivnosti. Centar je preporučio Bujanovac umesto Žitorađe, obzirom da je, pored prepoznate potrebe, ova opština iskazala zainteresovanost. Program se složio sa ovom promenom. Merošina je zvanično potvrdila posvećenost ovoj aktivnosti, dok se očekuje da će Bosilegrad i Bujanovac to učiniti početkom 2017.

⁵⁵ Aneks III, Prilog 3.1. Status 34 LSU o transparentnosti javnog finansiranja OCD (srpski).

⁵⁶ Javni poziv je dostupan na <http://www.europeanprogres.org/konten/sr/505/>

⁵⁷ Deset korisnika su: Aleksinac, Babušnica, Bela Palanka, Doljevac, Ivanjica, Prijepolje, Prokuplje, Sjenica, Trgovište i Vranje. Pregled detalja poziva dostupan je na http://www.europeanprogres.org/dokumenti/577_134419_vocational-training-srb.pdf

⁵⁸ Izvršen je prenos sredstava u ukupnom iznosu od 78.743,18 evra.

⁵⁹ Treći izveštaj o napretku CSP dostupan je kod Evropskog PROGRESa.

⁶⁰ Brus, Prijepolje, Tutin, Žitorađa i Vladičin Han nisu uzeli učešće.

CSP je u partnerstvu sa Edukacionim centrom Leskovac (EC) oglasio poziv za dostavljanje predloga projekata za samozapošljavanje ranjivih i marginalizovanih grupa od 1. novembra do 9. decembra.⁶¹ Poziv je otvoren za nezaposlena lica na evidenciji NSZ koja pripadaju grupi mlađih od 30, starijih od 50 godina, tehničkom višku, osoba sa invaliditetom, Roma i nisko kvalifikovanih. Radi promocije poziva, održano je sedam informativnih sesija u novembru sa 147 učesnika (104 žene, 43 muškarca), dok je podrška pružena 168 potencijalnih korisnika (106 muškaraca i 62 žene) za izradu predloga. Kao odgovor na to, primljeno je 139 predloga iz 30 opština.⁶² U decembru, evaluaciona komisija sastavljena od predstavnika CSP, EC i NSZ, odobrila je 28 predloženih biznis planova (17 muškaraca, 11 žena) iz 16 opština, uz ukupni doprinos od 78.730 evra. Najčešći poslovi su u oblasti proizvodnje (15), dok su najzastupljeniju ciljnu grupu predstavljali mladi ispod 30 godina starosti (12 korisnika) i stariji od 50 (deset korisnika).⁶³ Nabavka opreme i izdavanje ugovora započeće u januaru.

3.5 Promovisanje aktivne inkluzije i bolje integracije socijalnih i usluga vezanih za zapošljavanje u nedovoljno razvijenim LSU

Samozapošljavanje mladih

Nabavka opreme za izabrane mlade preduzetnike nastavljena je oglašavanjem osam dodatnih tendera.⁶⁴ Prve isporuke opreme započele su u decembru kada je pet korisnika dobilo sve tražene stavke⁶⁵ dok je osam korisnika dobilo deo opreme potrebne za pokretanje biznisa. Da bi se unapredila održivost mladi preduzetnici su pohađali obuku iz menadžmenta, marketinga i drugih usluga zasnovanu na njihovim potrebama.

Zvanična ceremonija dodele sertifikata za 20 mladih preduzetnika održana je 2. novembra u Novom Pazaru, u okviru zvanične posete šefa Delegacije Evropske unije jugozapadu Srbije. Na marginama događaja takođe su potpisani ugovori o donaciji.

Pilotiranje mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja na lokalnom nivou

Projekti za pilotiranje mera iz Strategije za socijalno uključivanje Roma i Romkinja pokrenute su oktobra 2016. organizovanjem dve sesije o evropskim standardima i preduslovima za upravljanje projektima. Događaji su održani u Vranju i u Nišu u prisustvu 19 predstavnika (deset žena, devet muškaraca) dobitničkih romskih organizacija. Program je takođe pružio podršku romskim organizacijama kroz konsultacije, terenske posete i pregled izveštaja. Da bi se pružila dodatna pomoć organizacijama sa najslabijim kapacitetima, organizovane su dve dodatne radionice u decembru za 15 učesnika (osam muškaraca, sedam žena).⁶⁶

⁶¹ Ovaj poziv je u skladu sa ugovorom o pružanju usluga osmišljen tako da uzme u obzir modele zapošljavanja na lokalnom nivou, a to je razlog zašto je čitav proces sproveda konsultantska kuća, dok je Evropski PROGRES zadržao ulogu praćenja.

⁶² Devet predloga iz jugozapadne Srbije i 21 iz jugoistočne Srbije.

⁶³ Evaluacija u okviru poziva za samozapošljavanje ranjivih grupa koju je sproveo Centar za socijalnu politiku dostupna je u Aneksu III, Prilog 3.2.

⁶⁴ Aneks III, Prilog 3.3, Napredak nabavke za mlade (decembar 2016).

⁶⁵ Mašine za tekstil, mašine za obradu drveta i štampači za tekstil.

⁶⁶ Pregled neposrednih rezultata projekata za socijalno uključivanje Roma.

Music Art Project

Sporazum o bespovratnoj pomoći sa NVO *Music Art* za nastavak projekta uvođenja inkluzivnih metoda u muzičko obrazovanje potpisan je oktobra 2016. To je praćeno uspostavljanjem saradnje između organizacije *Music Art*, jedne muzičke i tri osnovne škole iz Vranja, Vranjske Banje i Surdulice, i četiri romske NVO. Sedam nastavnika koji će primenjivati *El Sistema* metodologiju je izabrano, a prošli su i obuku koju je akreditovalo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, pored još 50 njihovih kolega zainteresovanih da se upoznaju sa ovom metodologijom. Časovi zasnovani na *El Sistema* metodologiji počeli su u novembru, dok su jedan nacionalni i jedan međunarodni muzički ekspert održali master klase o *El Sistema* metodologiji sa decom i nastavnicima u Vranju i Surdulici.

Obzirom da je posvećenost škole iz Vranjske Banje bila ograničena tokom početka aktivnosti, organizacija *Music Art* predložila je da se ona zameni osnovnom školom iz Bujanovca. Program je prihvatio ovu preporuku, a škola iz Bujanovca formalno je potvrdila učešće u projektu.

3.6 Poboljšani tehnički kapaciteti lokalnih zdravstvenih centara za zaštitu zdravlja žena

Okončani su tenderi za nabavku medicinske opreme⁶⁷ za zdravstvene centre u devet novih programskih LSU.⁶⁸ Isporučka robe u vrednosti od 109.500 evra počela je u decembru 2016. a do kraja meseca opremu su dobili Aleksinac, Knjaževac, Bela Palanka, Merošina i Gadžin Han, uključujući stolice za ginekološke preglede, CTG aparate i video kolposkope. Preostala medicinska oprema biće isporučena u januaru 2017.

U skladu sa nacionalnom strategijom rodne ravnopravnosti, pored nabavke opreme, program će sprovesti kampanju podizanja svesti koja se odnosi na značaj preventivnih zdravstvenih pregleda. Očekuje se da će kampanja početi tokom 2. kvartala 2017.

3.7 Poboljšanje uslova rada i upravljanja lokalnim ustanovama kulture u višestaničkim LSU

Pristup ovoj aktivnosti biće potvrđen na UOP tokom 1. kvartala 2017.

3.8 Dva kruga poziva za dostavljanje predloga projekata koji su rezultat partnerstva organizacija građanskog društva i lokalnih institucija vlasti koji će biti finansirani posredstvom Fonda za učešće građana

Sprovođenje 23 projekta podržana kroz CIF2 uopšteno gledano napreduje po planu: zabeleženi su prvi rezultati koji doprinose ekonomskom osnaživanju ranjivih građana, sprovedeno je osam poseta za proveru realizacije grantova, koje su dovele do pozitivnih nalaza, a 70% sredstava je potrošeno. Registrovano je kašnjenje od mesec dana na projektima u Tutinu i Bujanovcu zbog niskih kapaciteta za sprovođenje. Program pažljivo prati oba projekta da bi odgovorio na eventualne dodatne probleme.

CIF2 grant za projekat Opštine Bela Palanka, koji obuhvata adaptaciju prostorija dnevnog centra dodeljen je u decembru 2016, nakon dogovora o uslovima koji moraju da se ispune da bi se omogućila održivost. Naime, opština i partnerska OCD podnele su zahtev kod Ministarstva rada, zapošljavanja, boračkih i socijalnih pitanja za licencu za pružanje usluga socijalne zaštite u prostorijama – ukoliko njihov zahtev bude odbijen, Opština je preuzela formalnu obavezu da osnuje Klub za osobe sa invaliditetom.⁶⁹ Program će nastaviti da pomno prati sprovođenje ovog projekta.

⁶⁷ Na osnovu izveštaja o proceni koji je objavljen u okviru Kvartalnog izveštaja za period 1. jul – 30 septembar 2016.

⁶⁸ Pregled medicinske opreme po opštinama nalazi se u Aneksu III, Prilog 3.4.

⁶⁹ Uspostavljanje modela za pružanje socijalnih usluga u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama.

3.9 Podrška mladima u albanskoj zajednici da ovladaju srpskim jezikom

Sprovođenje druge faze projekta za unapređenje učenja srpskog kao nematernjeg jezika u školama u Preševu i Bujanovcu započela je u oktobru 2016: pet prethodno angažovanih asistenata u nastavi ponovu su angažovani za školsku godinu 2016-2017. a angažovana je i jedna nova osoba.

Aktivnost napreduje dobro sa izuzetkom škole „Muharem Kadriu“ u Bujanovcu, gde je dvoje nastavnika zamenjeno novim kandidatima koji možda nemaju adekvatne kvalifikacije za podučavanje srpskog jezika. Radna grupa za sprovođenje preporuka za unapređenje nastave srpskog kao nematernjeg jezika sastala se 22. decembra i zaključila da Školska uprava Leskovac ima nadležnost da proceni da li novi nastavnici u školi u Bujanovcu ispunjavaju pravne zahteve. Ukoliko se potvrdi da postoji neko kršenje pravila, Ministarstvo i Koordinaciono telo će zahtevati da se nastavnici smene.

3.10 Osmišljavanje i sprovođenje ciljanih mera radi smanjenja migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije

Nisu planirane aktivnosti tokom ovog perioda izveštavanja.

Rezultat 4

Efekti evropskih integracija Srbije predloženi opštoj javnosti

Program nastavlja da ostvaruje vidljivost donatora, obzirom da je registrovano preko 530 afirmativnih medijskih izveštaja⁷⁰ – rekordni broj po kvartalu i duplo više izveštaja od istog perioda tokom 2015. Ukupno od početka Evropskog PROGRESa, preko 2.600 medijskih izveštaja ispravno je navelo podršku Evropske unije (EU).

Pored toga, značajan i stabilan rast zabeležen je kod prisustva u nacionalnim medijima: registrovano je 224 izveštaja tokom četvrtog kvartala 2016. što je trostruko povećanje u poređenju sa četvrtim kvartalom 2015. Slično tome, prisustvo na nacionalnom nivou povećalo se pet puta u poređenju sa prethodnom godinom – sa 138 izveštaja tokom 2015. na 765 izveštaja tokom 2016.

Najveću medijsku pažnju, preko 80 pozitivnih izveštaja, privukla je ambasadorska poseta DEU jugozapadu Srbije, usmerena na podršku EU za MMP. Zabeleženo interesovanje u skladu je sa brigom o nezaposlenosti na nacionalnom nivou⁷¹ i dokazanim praksama EU, gde su slični trendovi preokrenuti.⁷²

Ekonomske teme ostaju prioriteta za medije i opštu populaciju, te je preko 40 priloga govorilo o otvaranju novih radnih mesta kroz podršku EU, Švajcarske i Vlade RS sprovođenju programa stručne obuke. Slično tome, preko 50 priloga bilo je usmereno na podršku pruženu grupama poljoprivrednih proizvođača, a preko 80 medijskih izveštaja bilo je usmereno na unapređenje položaja ranjivih grupa, pre svega na projekte usmerene na unapređenje socijalnog uključivanja romske populacije na lokalnom nivou i CIF projekte.

Aktivnosti programa namenjene mladima, otvaranje likovnog konkursa za kalendar i dodela nagrada, zajedno sa predavanjem „Evropa – to si ti“, zadobili su široku medijsku pokrivenost, dok su izveštaji isticali značaj unapređivanja znanja građana Srbije o EU. Dok su predati radovi očekivano ukazali da su nastavak obrazovanja i bezvizno putovanje teme koje najviše interesuju mlade u Srbiji, dodatno je veoma veliko interesovanje za zaštitu životne sredine, promociju tolerancije i poštovanja različitosti, kao i ekonomski rast pokazalo visoku svest o temama relevantnim za EU integracije.

⁷⁰ Pregled medijske pokrivenosti nalazi se u Aneksu IV, Prilog 4.1.

⁷¹ <http://www.blic.rs/vesti/ekonomija/rsz-nezaposlenost-u-srbiji-porasla-na-19-odsto/6v70wrh>

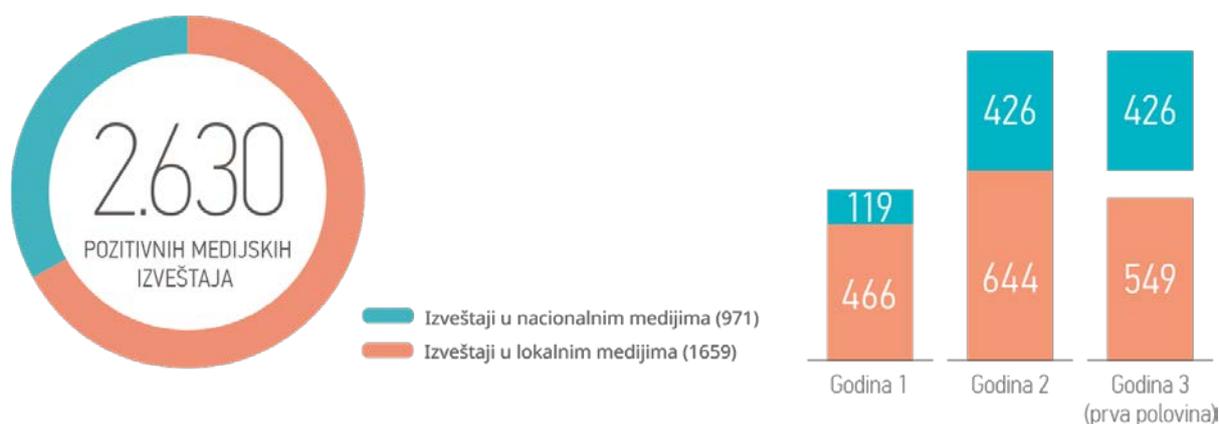
⁷² http://europa.eu/rapid/press-release_STAT-16-4202_en.htm

Dodatno, bilo je skoro 50 priloga koji su se odnosili na napore programa da unapredi položaj žena, uključujući i na projekte koje treba da sprovedu lokalni mehanizmi rodne ravnopravnosti, kao i na obezbeđivanje medicinske opreme zdravstvenim centrima u devet programskih opština.

Fejsbuk i Tviter stranice programa dosegle su nove rekorde – Fejsbuk stranica prevazišla je 5.000 pratilaca, dok se Tviter stranica bliži broju od 500. Oba kanala zabeležila su povećanje publike od oko 480% od decembra 2015.⁷³ Internet prezentacija programa imala je 17.182 jedinstvena posetioca tokom perioda izveštavanja – 133% više od poslednjeg kvartala 2015. Povećanje onlajn publike potvrđuje da je internet sve značajnije sredstvo za doseganje korisnika, dok je porast interesovanja za društvene medije programa tokom tekućih kampanja usmerenih na mlade pokazao delotvornost ovih alata za doseganje nameravane ciljne publike.

Pokrenuta je kampanja programa za podizanje javne svesti, usmerena na unapređenje razumevanja relevantnih evropskih vrednosti i procesa pristupanja EU i njegovih efekata i koristi za mlade i medije. Kroz fokus na promociju individualnih prilika korišćenjem zvaničnih evropskih programa za mlade i za medije, krajnji cilj kampanje je da pokrene promene – da se glavne ciljne grupe prepoznaju kao aktivni donosioci promena, na lokalnom i nacionalnom nivou.

Broj izveštaja u medijima

Aktivnosti

4.1 Predočavanje akcija, rezultata i efekata aktivnosti Programa vezanih za ukupne napore Srbije da se pridruži Evropskoj uniji

Posete i događaji

Organizovano je pet poseta visokog profila. Sedmi sastanak Upravnog odbora programa (UOP) organizovan je u Priboju 3. novembra sa preko 60 predstavnika donatora, Vlade, LSU, organizacija civilnog društva i medija, uključujući šest predsednika opština/gradonačelnika i tri zamenika. Sastanku je prisustvovao ambasador DEU, koji je posetio nekoliko tekućih projekata i sastao se sa lokalnim liderima tokom 2. i 3. novembra u Novom Pazaru, Novoj Varoši i Priboju. Ambasador DEU je

⁷³ U poređenju sa istim kvartalom 2015. broj pojedinaca koji su direktno pratili programske aktivnosti na društvenim medijima u mnogome se povećao: u decembru 2015. Fejsbuk stranica imala je 861 pratioca, dok je do decembra 2016. broj skočio za 486% - i trenutno iznosi 5.045; publika Tviter stranice je takođe zabeležila povećanje od 466% od decembra prošle godine i trenutno broji 487 pratilaca.

30. novembra prisustvovao sastanku Odbora zainteresovanih strana na Ekonomskom fakultetu iz Subotice, Odeljenju u Bujanovcu. Šef Odseka informisanja, komunikacija i štampe DEU posetio je Novi Pazar da bi učestvovao u početku kampanje u okviru programa na jugozapadu Srbije, kao i na ceremoniji dodele nagrada u okviru konkursa za kalendar.

Kraj likovnog konkursa za kalendar za 2017. sa temom „Evropa: mudar izbor“ obeležen je ceremonijom dodele nagrada u Novom Pazaru 21. decembra. Događaj je okupio 70 učenika srednjih škola širom područja programa. Rekordnih 30 škola učestvovalo je sa 120 radova koji opisuju teme iz Evropskog dnevnika – publikacije usmerene na mlade koju objavljuje EU info centar. Kalendar je odštampan u 2.000 primeraka i podeljen različitim akterima.

Dodatno, održan je Festival romske kulture 20-21. oktobra uz veliku podršku programa. Na festivalu je prisustvovalo 12 folklornih asambala mladih, uključujući i jedan iz Makedonije. Okruglom stolu je između ostalog prisustvovao državni sekretar Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, kao i predstavnik SIPRU tima.

Rad sa medijima

Distribuisano je deset saopštenja za štampu i dve medijske najave, a organizovana tri intervjua: o socijalnom uključivanju i osnaživanju ranjivih grupa, na Radio Beogradu 1 – Romano Them; na Radio televiziji Srbije o podršci mikro i malim preduzećima; na Radio Sto Plus o podršci ugroženim grupama na jugozapadu;⁷⁴ na Studio B o EU i švajcarskoj podršci poljoprivredi kroz Evropski PROGRES.

Internet stranica i društvene mreže

27.424

Poseta tokom perioda izveštavanja

17.182

Posetilaca tokom perioda izveštavanja

5.045 pratilaca
108.315 osoba pratilo objave

487 pratilaca

Intenzivirala se angažovanost digitalnih medija, obzirom da je tokom perioda izveštavanja pokrenuta kampanja programa, čija je glavna ciljna publika – mladi – najistaknutiji korisnik interneta i društvenih medija. Ukupno 260 objava na Fejsbuku doseglo je 108.315 ljudi – što je povećanje od 413 odsto u poređenju sa istim periodom tokom 2015, dok je 297 tvitova ponovo tvitovano 240 puta. Program je takođe pokrenuo stranicu na [Instagramu](#) koju trenutno uglavnom koristi za aktivnosti na kampanji.

Konkurs za najbolji medijski prilog o evropskim integracijama na jugoistoku i jugozapadu Srbije otvoren je 15. decembra i pozvaće medije da podnesu relevantne priloge do 1. marta 2017. Koncept za konkurs izrađen je u saradnji sa DEU i SEIO, koji će takođe doprineti nagradama za najbolje novinare. Četiri info sesije održane su u Novom Pazaru, Vranju, Nišu i Bujanovcu, a potom je objavljen deo za pitanja i odgovore na internet prezentaciji programa da bi se razjasnili uslovi učešća.

⁷⁴ RadioStoPlus.com Vujačić: [Ima PROGRES-a u socijalnoj inkulziji](#) (11. novembar 2016).

Alati i vizualna pomagala

Strategija komunikacija Evropskog PROGRESa revidirana je u skladu sa komentarima pregleda programa na sredini trajanja. Sprovođenje strategije komunikacija se nastavilo, a razvijeno je ili ažurirano nekoliko alata za komunikaciju, uključujući i kalendar događaja i pregled svih projekata Evropskog PROGRESa.⁷⁵

Izrađeni su informatori o odobrenim rezultatima poziva za dostavljanje predloga projekata za stručne obuke, pomoć grupama poljoprivrednih proizvođača i lokalnim mehanizmima rodne ravnopravnosti i blagovremeno postavljeni na internet prezentaciju. Dodatno je napravljena brošura o podršci koju program pruža mladima i razvoju sporta i objavljena na internet prezentaciji.

Proizveden je jedan video spot o projektima Evropskog PROGRESa koji doprinose inkluzivnom obrazovanju, a u toku je produkcija preostala četiri video spota.

4.2 Sprovođenje kampanja zagovaranja/jačanja javne svesti u partnerstvu sa građanskim društvom uz posvećivanje pažnje evropskim vrednostima

Kampanja „Evropa – to si ti“ počela je u oktobru 2016. Napravljene su glavne poruke u okviru kampanje, sveobuhvatni koncept i muzička tema, kao i tri animirana infografika, dve video priče o uspehu, kao i dva *Vox populi* video sporta. Takođe je napravljen i distribuisan štampani i digitalni materijal kampanje.

Predavanjima u 12 škola širom područja programa prisustvovalo je ukupno 450, dok je na dva seminara za medije održana u Novom Pazaru i Nišu prisustvovalo ukupno 47 predstavnika medija i devet predavača. Glavne poruke kampanje, odnosno promovisanje procesa kao i prilika koje proizilaze iz EU integracija prilagođene su odgovarajućim publikama. Da bi se obezbedila održivost, kampanja koristi postojeći materijal SEIO i EU info centra i promoviše sve zvanične EU programe koji se odnose na mlade i na medije.

Onlajn kampanja počela je 15. novembra 2016. kada je osim postojećeg Tviter i Fejsbuk naloga napravljen nalog Evropskog PROGRESa na Instagramu. Do sada je bilo 16 objava i jedan događaj na Fejsbuku, 14 objava i pet priča na Instagramu, kao i 33 tvita.⁷⁶

⁷⁵ Svi novi alati dostupni su kod Evropskog PROGRESa.

⁷⁶ Prvi izveštaj o napretku kampanje „Evropa - to si ti“ dostupan je kod Evropskog PROGRESa.

Upravljanje i koordinacija

Evropski PROGRES je dosta napredovao u ostvarenju ciljeva tokom 4. kvartala 2016: plan rada za period izveštavanja je ispunjen, dok su neki ciljevi premašeni. Na kraju 2016, Evropski PROGRES je ugovorio 248 projekata, od kojih je 103 (42%) završeno (17 tokom ovog kvartala).

Upravni odbor projekta

Sedmi sastanak UOP održan je u Priboju 3. novembra 2016, a između ostalog, doveo je do odobrenja Kvartalnog izveštaja za period 1. jul 2016 – 30. septembar 2016.⁷⁷ UOP je takođe pomoću procedure elektronskog glasanja razmotrio preporuke za finansiranje projekata za podršku LSU u sprovođenju stručnih obuka, kao i da ponovo potvrde finansiranje četiri projekta koji su prethodno stavljeni na rezervnu listu. Nije bilo primedbi članova UOP, tako da je Evropski PROGRES pokrenuo izdavanje grantova za odobrene projekte. Sledeći sastanak UOP planiran je u februaru 2016.

Finansije

Slede ključni pokazatelji finansijskog učinka Evropskog PROGRESa:

- Izvršenje za period izveštavanja iznosi 2.768.707 evra, što je 111% od predviđenog za 4. kvartal 2016.
- Ukupno izvršenje zaključno sa 31. decembrom 2016. iznosi 12.146.291,68 evra odnosno 69,57% budžeta programa.
- Predviđeno izvršenje za 1. kvartal 2017 iznosi 1.309.359 evra.

Tokom ovog kvartala primljena je treća tranša u iznosu od 4.630.981,58 evra od DEU, kao i šesta tranša od 720.000 evra od SDC-a.⁷⁸

Nabavka i bespovratna sredstva

Aktivnosti programa u oblasti nabavki dostigle su vrhunac tokom 4. kvartala 2016, sa 57 započetih ili završenih procesa, posebno usled nabavke opreme za podršku ženskom preduzetništvu, samozapošljavanju mladih i MMP. Uspešno je sprovedeno nekoliko određenih nabavki visoke vrednosti koje se odnose na:

- usluge organizacije prve kampanje „Približavanje evropskih integracija medijima i mladima na jugoistoku i jugozapadu Srbije“;
- usluge na izradi Plana detaljne regulacije za infrastrukturne koridore na području Parka prirode „Golija“;
- medicinsku opremu za zdravstvene centre na jugu i jugozapadu Srbije.

Spisak sprovedenih nabavki tokom 4. kvartala 2016. nalazi se u Aneksu V, Prilog 5.1.

Pored toga, izdato je 39 ugovora o bespovratnoj pomoći tokom perioda izveštavanja:

- četiri za lokalne infrastrukturne projekte;
- deset za LSU koje sprovode stručne obuke;
- 19 za podršku lokalnim mehanizmima rodne ravnopravnosti;
- sedam za projekte grupa poljoprivrednih proizvođača.

⁷⁷ Nacrt zapisnika sa sastanka UOP održanog u Priboju nalazi se na:

http://www.europeanprogres.org/dokumenti/43_404090_ep-tenth-psc-meting-minutes-priboj-d4-2312016-srb.pdf

⁷⁸ Brojke u ovom odeljku su indikativne, dok se konačni iznosi nalaze u ovlašćenom finansijskom izveštaju UNOPSa.

Ljudski resursi

Da bi se obezbedilo da Sektor konkurentnosti ima kapacitet da odgovori na vrhunac aktivnosti, Evropski PROGRES je angažovao programskog službenika za konkurentnost, asistenta za konkurentnost i asistenta za konkurentnost lokalnih samouprava i agrobiznisa, dok je pozicija programskog saradnika za opštinsko upravljanje prestala da postoji. Pored toga, program je takođe angažovao konsultante za zaštitu geografskog porekla. Da bi se unapredila koordinacija između programa i Odeljenja UNOPSa u Srbiji za usluge podrške, program je angažovao službenika za podršku programu.

Članovi tima Evropskog PROGRESa prošli su sledeće obuke:

- Troje zaposlenih položilo je ispit iz PRINCE2 osnova, a četvero za PRINCE2 praktičare.
- Jedan zaposleni završio je obuku iz bezbednosti na radu Instituta za zaštitu i zdravlje na radu sa ciljem da se poboljša svest o bezbednosti i zdravlju i dobrim radnim praksama.
- Dvoje inženjera i savetnik za infrastrukturu nastoje da dobiju sertifikate prema *ICE CATS* programu pri Institutu građevinskih inženjera Velike Britanije. Ova aktivnost će se nastaviti tokom 2017.
- Jedan član tima dobio je pristup Lynda.com, što je vodeća onlajn platforma za učenje. To će biti posebno korisno za razvoj IT veština potrebnih za upravljanje projektima.
- Menadžer Sektora za konkurentnost završio je UNOPS kurs za upravljanje neizvršavanjem (*Managing Underperformance Course*).
- Novi zaposleni završili su obavezne UNOPS kurseve, uključujući i osnovni i napredni kurs iz bezbednosti na terenu.

Logistika i bezbednost

- Programska kancelarija u Beogradu preselila se iz Šumatovačke ulice na novu adresu u Skerlićevoj br. 4, čime su obezbeđeni bolji uslovi rada za zaposlene.
- Godišnja registracija pet programskih vozila produžena je za 2017. godinu.
- Vozilo programa, Škoda Yeti/BG-70-A-037, donirana je korisniku bespovratne pomoći, organizaciji „Radanska ruža“ iz Lebana.
- Deo nameštaja prebačen je iz Beograda u kancelarije u Nišu, Vranju i Novom Pazaru.
- Nisu zabeleženi problemi odnosno pretnje po bezbednost zaposlenih u Evropskom PROGRESu odnosno implementaciju tokom perioda izveštavanja.

Informacione i komunikacione tehnologije

- Troje zaposlenih dobilo je nove računare.
- Sistem alarma je instaliran u kancelariji u Nišu, za obezbeđivanje i praćenje bezbednosti objekta na daljinu.
- Redovno se obavlja rezervno kopiranje dokumenata i održavanje IKT infrastrukture.

Rizici i problemi

Ključni rizik Evropskog PROGRESa odnosi se na kašnjenja u sprovođenju projekata kojima upravlja CFCU za izgradnju bolnice u Vranju i urgentnog centra u Novom Pazaru, kao i grant shema za predloge projekata lokalne infrastrukture. Kao što je ranije izvešteno program ne može da pruži planiranu tehničku pomoć za sprovođenje projekata unutar trenutnog vremenskog okvira zbog kašnjenja, a svako dodatno kašnjenje moglo bi da ugrozi iskorišćenje sredstava namenjenih za ovu svrhu. Program pruža blagovremen odgovor na zahteve za pomoć od CFCU u odnosu na tendersku

dokumentaciju za projekte u Vranju i Novom Pazaru, da bi se omogućila neophodna odobrenja i oglašavanje tendera. Nastaviće da prati napredak.

Evropski PROGRES je uspeo da odgovori na deo rizika i pitanja koji su proistekli iz izbora 2016. Na primer, kroz intenzivne konsultacije sa opštinama Knjaževac, Surdulica i Raška, program je omogućio da skupštine opština blagovremeno donesu odluke i podrže projekte JPP, čime se kašnjenje aktivnosti smanjilo na minimum. Prezentacija potencijalnih koristi procene konkurentnosti i portala konkurentnosti novoizabranim i imenovanim funkcionerima u opštini takođe je doprinelo okončanju unošenja podataka o konkurentnosti u portal u 30 LSU. Iako nisu svi PKI usvojeni, nakon sastanaka sa programom korisničke opštine su potvrdile posvećenost da usvoje planove tokom 1. kvartala 2017.

Neki rizici proistekli iz izbora još uvek su prisutni. Na primer, projekti koji se sprovode sa mehanizmima rodne ravnopravnosti (MRR), mogu naići na izazove, jer su pored niskih kapaciteta MRR promenili i sastav nakon izbora. Novopostavljenim članovima MRR, što je bio slučaj tokom izrade aplikacija na pozive za dostavljanje predloga projekata, biće potrebna dodatna pomoć, a program će uložiti napor da na to odgovori i omogući njihovo sprovođenje. Uz to, uprkos volji za lokalne reforme upravljanja, neke LSU imaju ograničene kapacitete za sprovođenje preporučenih mera, što može smanjiti delotvornost intervencije. Program će razmotriti angažovanje dodatnih eksperata – spoljnih saradnika, da bi premostio nedostatak kapaciteta.

Dok su odobrenja projekata lokalne infrastrukture pozitivna, sprovođenje ovih projekata u okviru trenutnog vremenskog okvira Evropskog PROGRESa jeste izvodljivo ali i rizično. Program je blisko saradivao sa LSU da bi omogućio brzi početak relevantnih javnih nabavki, i uspostavio je striktno vremenske rokove da bi direktno sprovodio ili otkazao projekte ukoliko se oni prekorače. Rezultat toga je da je do kraja decembra 2016, 17 od 18 planiranih nabavki bilo u toku, dok su tri nabavke okončane. Ovaj rizik je ublažen ali još uvek postoji, a Evropski PROGRES će nastaviti pomno da prati napredak, dok LSU moraju održati svoju posvećenost.

Registar rizika i problema⁷⁹ obuhvata i inicijalne i nove prepoznate rizike, kao i informacije o planiranim odgovorima i njihovom statusu. Takođe obuhvata sve probleme koji su dosad iskrslili, kao i status sprovedenih mera u odgovor na ove probleme.

Kvalitet i održivost

Interna provera kvaliteta projekata u UNOPS Srbija

Evropski PROGRES prošao je vežbu kontrole kvaliteta u okviru UNOPS RSPC održanu 10. oktobra 2016. Vežba je potvrdila da je učinak programa dobar, kao i da je program unapredio izvršenje, kako u odnosu na programske tako i na finansijske ciljeve. Sledeća kontrola kvaliteta planira se početkom januara 2017.

Kontrola kvaliteta

Program je nastavio da sprovodi niz provera kvaliteta da bi osigurao ispunjenje postavljenih očekivanja i standarda kvaliteta:

- sprovedeno je 39 kontrola realizacije grantova da bi se obezbedilo da je napredak u skladu sa programskim i administrativnim zahtevima;

⁷⁹ Registar rizika i problema dostupan je kod Evropskog PROGRESa.

- provere budžeta obuhvatile su odobrene projekte u oblasti stručne obuke, infrastrukture i grupa poljoprivrednih proizvođača;
- organizovano je pet info sesija za romske organizacije i grupe poljoprivrednih proizvođača tokom kojih su im predstavljene administrativne i finansijske obaveze.

Evropski PROGRES je uspostavio i održava Registar kvaliteta⁸⁰ u kojem beleži sprovedene provere kvaliteta.

Održivost

Aktivnosti programa i dalje su deo nacionalnih i lokalnih politika: novi odobreni projekti za stručno usavršavanje u skladu su sa Nacionalnim akcionim planom zapošljavanja i direktno podržavaju primenu lokalnih akcionih planova zapošljavanja; projekti za MRR podržavaju realizaciju lokalnih akcionih planova rodne ravnopravnosti, a odobreni infrastrukturni projekti proizilaze iz lokalnih razvojnih strategija.

Svih 39 odobrenih projekata tokom ovog perioda biće sprovedeni kroz metodologiju bespovratne pomoći, što znači da će dobitnici grantova, LSU i GPP, biti vlasnici projekata, dok će Evropski PROGRES zadržati ulogu praćenja i savetovanja. Program je takođe uspostavio saradnju sa Direkcijom za elektronsku upravu, dok se rad na održivom razvoju planine Golija obavlja u bliskoj saradnji sa Ministarstvom trgovine, turizma i telekomunikacija.

Preduzete su mere za povećanje održivosti pojedinačnih projekata odnosno aktivnosti: mentorska podrška ženama i mladim preduzetnicima pomoći će im u poslovanju; poslednji projekat podržan kroz CIF2 ugovoren je tek nakon što se korisnička LSU, Bela Palanka, formalno obavezala da će uspostaviti Dnevni centar u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama.

Zabeležene koristi realizovane kroz projekte klastera, primeri omogućenih donacija za tehničke projekte i otvorena radna mesta za ranjiva lica, pozitivan su pokazatelj finansijske održivosti programa. Započet rad na „povezivanju“ DU i infrastrukturnih projekata u osnovi će doprineti održivosti ovih mera.

Konačno, pored redovnih aktivnosti, program će tokom poslednje godine sprovođenja razmotriti i preduzeti neophodne mere za obezbeđivanje održivosti aktivnosti.

Naučene lekcije

Sledi pregled ključnih naučenih lekcija tokom ovog kvartala:

- Program je efikasno sproveo pozive za dostavljanje predloga projekata da bi obezbedio opremu za MSP i omogućio im da povećaju produktivnost i otvore nova radna mesta. Kontrola aplikacija obuhvatila je detaljnu analizu obimne dokumentacije koja je zahtevana od podnosilaca, ali nije bilo terenskih poseta. U nekoliko slučajeva potvrđeno je da u korisničkim prostorijama nije bilo uslova za ugradnju tražene opreme. Program je odgovarao na probleme po osnovu pojedinačnih slučajeva, ali je to ukazalo da bi trebalo razmotriti dvostepeni postupak apliciranja u okviru sličnih intervencija: prva faza bi mogla biti zasnovana na jednostavnijem formularu za aplikaciju,

⁸⁰ Registar kvaliteta dostupan je kod Evropskog PROGRESa.

dok bi druga faza trebalo da obuhvati temeljniju aplikaciju uz obavezne terenske posete i potvrdu stvarnog statusa korisnika. Iskustva drugih poziva Evropskog PROGRESa pokazala su da intervjui sa korisnicima mogu takođe biti korisni za delotvoran proces evaluacije.

- Realizacija grantova za PDR pokazala je da trajanje od 12 do 15 meseci nije dovoljno da bi se završili. U nekim slučajevima priprema tendera trajala je duže nego što je planirano, članovi komisije za izradu plana nisu hteli da se sastaju ukoliko im LSU ne isplati dugovanja za rad koji nije u vezi sa grantovima u okviru programa, ili opštine nisu planirale sredstva za dobavljanje uslova od JKP, a bez plaćanja neki izvođači nisu mogli da završe planove na vreme. Minimalni standardi kvaliteta UNOPSa koje pružaoci usluga moraju da ispune takođe treba da se povećaju i navedu u smernicama za podnosiocima prijave. Takođe, strateška procena uticaja na životnu sredinu mora biti deo planova kao ekološki i društveno korektivni faktor. Troškove pribavljanja svih uslova za planiranje od JKP moraju da snose LSU.⁸¹

Plan rada

Plan rada Evropskog PROGRESa za period od 1. januara do 31. marta 2016. dostupan je u Aneksu V, Prilog 5.2. Slede ključna dostignuća za naredni period izveštavanja:

Rezultat 1

Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili poboljšanjem/ukidanjem postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja

- Aktivnost 1.1 Praćenje usvajanja preostalih sedam Planova kapitalnih investicija za 2016-2020.
- Aktivnost 1.2 Praćenje realizacije grantova za izradu GIS i PDR.
- Aktivnost 1.3 Sprovođenje obuke iz PRAG i javnih nabavki za predstavnike LSU.
- Aktivnost 1.4 Treća obuka DU za Opštinske centre kompetentnosti o transparentnosti.
- Aktivnost 1.5 Sprovođenje lokalnih reformi upravljanja i praćenje projekata MRR.
- Aktivnost 1.6 Pokretanje rada na izgradnji kapaciteta lokalnih ženskih parlamentarnih mreža.

Rezultat 2

Konkurentnost lokalne privrede unapređena poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih zadruga

- Aktivnost 2.1 Praćenje realizacije granta sa NALEDom i kompletna analiza podataka o konkurentnosti i predstavljanje Portala konkurentnosti.
- Aktivnost 2.2 Izrada tehničke dokumentacije za prevenciju poplava i mera za zaštitu od erozije na Jablanici, Vlasini i Pčinji. Praćenje razvoja glavnog projekta za Južnu Moravu.
- Aktivnost 2.2 Projekat Golija: praćenje razvoja PDR i ugovaranje izrade studije o modelu upravljanja.
- Aktivnost 2.3 Praćenje objavljenih tendera za radove u okviru regionalnih infrastrukturnih projekata za bolnicu u Vranju i službu hitne pomoći u Novom Pazaru (kroz CFCU).
- Aktivnost 2.3 Okončati tehničku nabavku radova za prevenciju poplava i zaštitu od erozije na slivu Puste reke i Raške.
- Aktivnost 2.4 Praćenje realizacije 18 grantova za projekte lokalne infrastrukture.

⁸¹ Detaljni Dnevnik lekcija dostupan je kod Evropskog PROGRESa.

- Aktivnost 2.5 Pokretanje intervencije DU u okviru projekata lokalne infrastrukture.
- Aktivnost 2.6 Organizovanje radionica o zaštiti životne sredine i socijalnoj zaštiti i treće obuke o elektronskoj upravi.
- Aktivnost 2.7 Tehnička pomoć za tri LSU koje sprovode projekte JPP.
- Aktivnost 2.8 Praćenje uvođenja međunarodnih standarda kvaliteta i bezbednosti hrane.
- Aktivnost 2.8 Nabavka opreme za 17 korisničkih MMP.
- Aktivnost 2.9 Praćenje sprovođenja aktivnosti na dobijanju sertifikata geografskog porekla.
- Aktivnost 2.9 Praćenje realizacije sporazuma o bespovratnoj pomoći sa grupama poljoprivrednih proizvođača.
- Aktivnost 2.10 Okončanje isporuke opreme projektima ženskog preduzetništva i praćenje mentorske podrške korisnicama.

Rezultat 3

Poboljšan pristup zapošljavanju koje obezbeđuje jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalnu inkluziju najranjivijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije

- Aktivnost 3.1 Nacrt Opisa posla i zadataka za Anketu zadovoljstva građana.
- Aktivnost 3.2 Ponovna izrada koncepta aktivnosti SSG.
- Aktivnost 3.3 Praćenje realizacije deset sporazuma o bespovratnoj pomoći za aktivnost stručne obuke.
- Aktivnost 3.4 Praćenje sprovođenja tekućih aktivnosti: Centar za socijalnu politiku.
- Aktivnost 3.5 Nabavka za projekte samozapošljavanja mladih.
- Aktivnost 3.5 Praćenje realizacije projekata romskih OCD.
- Aktivnost 3.5 Praćenje realizacije *Music Art Project-a*.
- Aktivnost 3.6 Isporuka medicinske opreme i pokretanje kampanje za podizanje javne svesti.
- Aktivnost 3.8 Praćenje realizacije CIF2 projekata.
- Aktivnost 3.9 Praćenje realizacije projekta.

Rezultat 4

Efekti evropskih integracija Srbije predloženi opštoj javnosti

- Aktivnost 4.1 Organizovanje sastanka UOP
- Aktivnost 4.1 Organizovanje najmanje tri događaja/posete visokog profila.
- Aktivnost 4.1 Distribuisanje najmanje četiri saopštenja za štampu, dva članka za *Aid Matters*
- Aktivnost 4.1 Izrada kvartalnog biltena.
- Aktivnost 4.1 Izrada tablica i tabli za projekte realizovane u okviru programa u funkciji vidljivosti.
- Aktivnost 4.1 Izrada drugog i trećeg video materijala.
- Aktivnost 4.1 Izrada OPZ za eksperta za konkurs za medije
- Aktivnost 4.2 Podrška i praćenje sprovođenja kampanje.

Aneks VI - Napredak u odnosu na pokazatelje u matrici logičkog okvira

	Aktivnost završena i rezultati ostvareni u skladu sa postavljenim ciljevima
	Aktivnost se uopšteno gledano odvija u skladu sa planom
	Aktivnost se odvija uz kašnjenje koje je pod kontrolom
	Aktivnost je kritična

Objektivno proverljivi indikatori	Napredak tokom perioda izveštavanja	Opšti status
Opšti cilj Doprineti održivom razvoju nerazvijenih delova Srbije stvaranjem povoljnijeg ambijenta za razvoj biznisa i infrastrukture uz primenu principa dobrog upravljanja, čime će se unaprediti mogućnosti zapošljavanja i socijalne inkluzije.		
<p>Srbija napreduje na rang listi Izveštaja o poslovanju Svetske banke za najmanje pet mesta.</p> <p>Srbija napredovala na rang listi Izveštaja o globalnoj konkurentnosti za najmanje pet mesta.</p>	<p>Mesto Srbije u Izveštaju o poslovanju Svetske banke za 2016. poboljšalo se za devet mesta i dodatnih sedam mesta za 2017, i sada se nalazi na 47. u poređenju sa 68. mestom 2015.</p> <p>Srbija za sedam mesta popravila poziciju u okviru Izveštaja o globalnoj konkurentnosti za 2014-2015, i dodatna četiri u Izveštaju za 2015-2016. Trenutno zauzima 90. mesto dok je na listi za 2013-2014. bila na 101. mestu.</p>	
Svrha Programa Unapređenje lokalnog upravljanja i uslova za razvoj biznisa i infrastrukture unapređenjem i/ili jačanjem kapaciteta za planiranje i upravljanje, poboljšanje povoljnog poslovnog ambijenta, kao i unapređenje sprovođenja politika socijalne inkluzije i zapošljavanja.		
<p>Ukupna ulaganja u infrastrukturu povećana za najmanje 10% na godišnjem nivou.</p> <p>Najmanje pet novih investicija u industriju do kraja Programa.</p> <p>Izvoz sektora MSP povećan za najmanje 5% do kraja Programa.</p> <p>(Ne)posredne aktivnosti sprovedene u okviru Programa omogućile zapošljavanje najmanje 1.500 ljudi.</p>	<p>Projekti za planove detaljne regulacije, tehničke projekte, u kombinaciji sa naporima za unapređenje planiranje kapitalnih investicija i uvođenje dobre prakse za upravljanje infrastrukturom stvaraju temelj za povećanje investicija u infrastrukturu.</p> <p>Projekti za klastere, uvođenje standarda kvaliteta, preduzetništvo žena i mladih, podršku MSP, zaštitu geografskog porekla i akcije realizovane kroz partnerstvo civilnog društva i LSU doprinele su otvaranju 100 radnih mesta, dok bi ovaj broj trebalo da pređe 700 tokom narednih jedne do tri godine.</p>	

Rezultat 1: Ojačano lokalno upravljanje i kapaciteti za planiranje i upravljanje uvođenjem novih ili poboljšanjem/ukidanjem postojećih postupaka i procesa u skladu sa načelima dobrog upravljanja		
Aktivnost 1.1.1 Najmanje 50% opština koje učestvuju u Programu uvode planiranje kapitalnih investicija do kraja sprovođenja Programa (početna pozicija 2014: 23%). ⁸²	Jedan PKI usvojen, uz prethodnih sedam. Preostalih sedam LSU pripremaju plan za usvajanje tokom 2017.	Aktivnost završena. Evropski PROGRES obezbedio je tehničku pomoć za 15 LSU u izradi Planova kapitalnih investicija (PKI). Ova grupa obuhvata deset novih LSU i pet koje su primile pomoć kroz prethodni program. Svih 15 korisničkih LSU izradile su PKI, usvajanje u toku.
Aktivnost 1.1.2 Najmanje 15 LSU je do kraja Programa dobilo podršku za izradu višegodišnjeg programskog budžetiranja (početna pozicija 2014. godine: pet opština ima delimično programsko budžetiranje). ⁸³	Nije bilo aktivnosti u ovom periodu.	Aktivnost završena. Program je pružio pomoć u 15 odabranih LSU (deset novoodabranih i pet koje su primile pomoć kroz EU PROGRES) za uvođenje programskog budžetiranja za 2016. Sve LSU blagovremeno su usvojile programske budžete za 2016.
Aktivnost 1.1.3 Najmanje 15 opština povećava prihode od ubiranja poreza za najmanje 15% do kraja Programa (jačanje odnosa odgovornosti kroz proširenje poreske osnovice i podizanje svesti građana o obavezi da plaćaju poreze). Početna pozicija: broj poreskih obveznika i godišnji prihod od poreza će biti određen za svaku opštinu nakon odabira lokalnih samouprava. ⁸⁴	Poslednja dva od šesnaest podržanih grantova administrativno su zatvorena. Program će pratiti i izveštavati o efektima aktivnosti tokom 1. i 2. kvartala 2017.	Aktivnost završena. Program je dao bespovratna sredstva za 16 projekata u vrednosti od 154.000 evra za unapređenje registara poreskih obveznika. Podrška je za rezultat imala prosečno povećanje broja poreskih obveznika od 18%. Očekivani prosečni lokalni prihodi od ubiranja poreza su 13%, ali će ova brojka biti potvrđena kad budu dostupni podaci o sakupljenom porezu na lokalnom nivou za 2016.
Aktivnost 1.2 Kapaciteti za upravljanje geo-prostornim podacima i/ili kvalitet geo-prostornih podataka unapređeni u najmanje deset lokalnih samouprava do kraja Programa. (početna pozicija 2014: 33% po opštini). ⁸⁵	Oprema za GIS isporučena u pet korisničkih LSU. Dve opštine su donele Odluke za uspostavljanje GIS. Leskovac je imao koristi od studijske posete Šapcu i Indiji i obuke za GIS.	Jedanaest projekata za uvođenje i razvoj geografskog informacionog sistema odobreno je u novembru 2015. a realizacija je u toku: oprema za GIS isporučena je u svih 11 korisničkih LSU, pravni osnov za razvoj GIS ustanovljen u svih 11 opština.
Aktivnost 1.2 Najmanje 15 opština izradilo planove detaljne regulacije (PDR) ili plansku dokumentaciju višeg reda koja olakšava razvoj ekonomskih projekata do kraja Programa.	Završeno 12 PDR.	UOP je odobrio 21 predlog za izradu 31 PDR. Dvanaest PDR završeno.
Aktivnost 1.3 Do kraja Programa su sve opštine obuhvaćene Evropskim PROGRESom uvele mehanizme za praćenje i evaluaciju infrastrukturnih projekata, pretpostavljaju primenu ugovora FIDIC nad drugim modalitetima, a Inženjerska komora Srbije je uvela programe obuke u	Organizovane dve grupe obuka za 131 predstavnika 34 LSU (72 odnosno 55% žena i 59 odnosno 45% muškaraca) o Praktičnom vodiču Evropske komisije kroz procedure i pravila za nabavku i ugovaranje pomoći trećim zemljama – PRAG.	Udruženje inženjera konsultanata Srbije izabrano je da održi obuke o korišćenju modaliteta ugovora Međunarodne federacije inženjera konsultanata (FIDIC). Održano pet modula i jedna obuka na radnom mestu. Započeta obuka o PRAG i praktičnoj primeni FIDIC ugovora.

⁸²Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

⁸³Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

⁸⁴Godišnji izveštaji LPU.

⁸⁵Prepreke u razvoju infrastrukture, EU PROGRES, 2013.

FIDICu.		
Aktivnost 1.4 Do kraja Programa su pokrenute, razvijene i sprovedene reforme institucionalnog upravljanja u najmanje pet LSU, s naglaskom na povećanju odgovornosti, transparentnosti i efikasnosti javnih usluga koje pružaju građanima, uz razvoj ili reviziju najmanje deset lokalnih politika ili lokalnih propisa u skladu sa pravnim okvirom RS.	Reformski paketi za DU predstavljeni u 13 opština, dok je 15 opština iskazalo interesovanje za učešće u reformama upravljanja na lokalnom nivou. Održane dve obuke za izgradnju kapaciteta LSU za DU.	Završena je Procena upravljanja na lokalnom nivou u 34 LSU. MoR za intervencije u oblasti dobrog upravljanja na lokalnom nivou je potpisan sa 34 LSU. Održane četiri obuke o DU za LSU. Izrađen nacrt reformskih paketa za DU. Održane četiri posete švajcarskih stručnjaka za DU. Uopšteno gledano, program je predstavio lokalne reforme DU u 33 opštine, a 24 su zainteresovane da učestvuju u ovoj aktivnosti.
Aktivnost 1.5 Lokalni mehanizmi za rodnu ravnopravnost (MRR) formirani i lokalni akcioni planovi za rad MRR usvojeni u svim LSU obuhvaćenim Evropskim PROGRESom i daju doprinos unapređenju pitanja rodne ravnopravnosti do kraja 2016. Najmanje dve trećine opština obezbeđuju sredstva za aktivnosti lokalnih MRR do kraja Programa. Početna pozicija: Formiran je 31 MRR a dve opštine su imenovalе službenike zadužene za rodnu ravnopravnost, 23 opštine obuhvaćene Evropskim PROGRES-om je sačinilo Lokalne akcione planove za unapređenje rodne ravnopravnost. ⁸⁶	UOP u novembru odobrio finansiranje 18 projekata MRR. Ugovori o bespovratnoj pomoći potpisani, realizacija počela u decembru 2016.	Ukupno 34 opštine ojačane kroz tehničku pomoć za unapređenje lokalnih MRR i pokretanje inicijativa u oblasti rodne ravnopravnosti na lokalnom nivou. Osnovana dva nova MRR, usvojeno šest LAP, 32 opštine potpisale Evropsku povelju. Poziv za dostavljanje predloga projekata za podršku lokalnim MRR odobren na UOP u martu 2016. i objavljen u septembru 2016. UOP je odobrio 18 projekata u novembru 2016, a realizacija je u toku.
Aktivnost 1.6 Do kraja 2015. godine. unapređena znanja najmanje 50% odbornica i odbornika u deset Skupština LSU o pitanjima rodne ravnopravnosti i tehnikama zagovaranja. Odbornice u svih deset LSU su se uspešno zalagale za rešenje najmanje jednog pitanja rodne ravnopravnosti do kraja Programa.	Izrađeni kriterijumi za izbor opština, a deset opština je identifikovano za dalju podršku. Održano deset info sesija u novembru i decembru sa lokalnim odbornicama kada je uspostavljeno deset lokalnih ŽPM koje okupljaju 76 žena.	Sprovođenje odobrenog projekta započeto je u oktobru i trajeće do juna 2017. Deset lokalnih ženskih parlamentarnih mreža uspostavljeno, a fokus je na izgradnji njihovih kapaciteta.
Aktivnost 1.7 Najmanje pet opština uvelo rodno osetljive postupke i prakse budžetiranja do kraja 2016. Održivost akcije obezbeđena usvajanjem odgovarajućih opštinskih odluka do kraja Programa. Početna pozicija: tri opštine sprovele analize budžeta i lokalnih politika iz perspektive rodne ravnopravnost. ⁸⁷	Prpratne aktivnosti sprovede se u četvrtom kvartalu 2016. tokom priprema godišnjih opštinskih budžeta.	Ukupno devet opština je opredelilo oko 4,5 miliona RSD za aktivnosti usmerene na unapređenje rodne ravnopravnosti. Četiri opštine su uvele ROB kroz različite budžetske linije u opštini time obezbeđujući uvođenje rodnih politika u okviru budžeta.

⁸⁶Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

⁸⁷Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

Rezultat 2**Povećana konkurentnost lokalne privrede poboljšanjem poslovnog ambijenta i upravljačkih/organizacionih kapaciteta MSP/poljoprivrednih zadruga**

<p>Aktivnost 2.1 Ukupan indeks konkurentnosti povećan za najmanje 10% u svim opštinama obuhvaćenim Evropskim PROGRESom do kraja Programa, ili za najmanje 25% u pogledu jednog od sledećih pod-indeksa: sposobnost lokalne zajednice da upravlja resursima i potencijalima zajednice, ekonomske politike, strategije i mere, finansijski kapaciteti javnog i privatnog sektora.⁸⁸</p>	<p>Primena elektronskog sistema izdavanja građevinskih dozvola je u toku kroz grant sa NALEDom. Prvi rezultati su zabeleženi – unapređen procent odobrenih zahteva za izdavanje građevinskih dozvola. IT oprema obezbeđena za 33 LSU kao podrška za uvođenje elektronskog sistema izdavanja građevinskih dozvola. Portal konkurentnosti za praćenje Indeksa konkurentnosti u programskim LSU je u završnoj fazi izrade. 30 LSU unelo je preko 95% podataka.</p>	<p>U skladu sa (novim) Zakonom o planiranju i izgradnji, program je prilagodio pristup ovoj aktivnosti i u saradnji sa nadležnim ministarstvom pruža tehničku podršku programskim LSU u primeni objedinjenog postupka i izdavanja elektronskih dozvola. Pored toga, program je unapredio tehničke kapacitete LSU za elektronsko izdavanje građevinskih dozvola kroz nabavku IT opreme. Indeks konkurentnosti za 24 LSU koje su unele podatke za 2015. povećao se u proseku za 18%.</p>
<p>Aktivnost 2.2 Najmanje dva međuopštinska i 35 prioriternih lokalnih ekonomskih i projekata društvene infrastrukture u skladu sa nacionalnim sektorskim prioritetima i kompletnom tehničkom dokumentacijom izrađeno u skladu sa kriterijuma u okviru PPF5 nakon ocene postojećih postupaka izrade i sprovođenja projekata.</p>	<p>Završena tri poslednja granta od 40 za izradu tehničkih projekata. JVP „Srbijavode“ usvojilo idejna rešenja za projekte na zaštiti od erozije slivova Vlasine, Pčinje i Jablanice i za izradu generalnog projekta za Južnu Moravu. Ugovorena izrada planova za infrastrukturne koridore za Goliju.</p>	<p>Poziv za izradu glavnih projekata oglašen je u decembru 2014. Na UOP u februaru 2015. odobreno je 40 od 53 predloga projekata. 40 ugovora o bespovratnoj pomoći potpisano sa LSU u maju 2015. godine, a realizacija svih 40 završena u oktobru 2016. Potpisani ugovori za projektovanje zaštite od erozije za slivove Jablanice, Pčinje i Vlasine i generalni projekat uređenja toka Južne Morave. PDR za infrastrukturne koridore na Goliji potpisan u novembru 2016.</p>
<p>Aktivnost 2.2 Opštine do kraja Programa sačinile i podnele najmanje 20 projekata za finansijsku podršku drugim programima koji se finansiraju iz drugih izvora.</p>	<p>Dve programske opštine podnele su predloge za finansiranje projekata kroz sredstva Kancelarije za upravljanje javnim ulaganjima na osnovu projekata izrađenih uz podršku Evropskog PROGRESa.</p>	<p>Nakon odobrenja UOP u septembru 2014. Evropski PROGRES je pružio podršku za rad Zajedničkom tehničkom sekretarijatu IPA Prekograničnog programa Srbija – Crna Gora. Grant je realizovan i omogućio je podnošenje 48 predloga iz LSU koje učestvuju u Evropskom PROGRESu da odgovore na pozive u okviru programa prekogranične saradnje. Pored toga, program je zabeležio još pet zahteva iz opština Evropskog PROGRESa za finansijsku podršku iz izvora osim Evropskog PROGRESa.</p>
<p>Aktivnost 2.3 Najmanje jedan prioriterni međuopštinski projekat sproveden do kraja Programa.</p>	<p>Izgradnja i opremanje objekta su završeni i predavanja su počela u oktobru 2015.</p>	<p>Aktivnost je završena. Građevinska dozvola izdata je 1. decembra 2014. Ugovor za izgradnju Ekonomskog fakulteta u Subotici, Odeljenja u Bujanovcu, potpisan je u januaru 2015, izgradnja završena u septembru 2015. a objekat je u potpunosti funkcionalan.</p>

⁸⁸Kako je identifikovano u rangiranju Srbije u Izveštaju o poslovanju Svetske banke za 2014.

<p>Aktivnosti 2.3 i 2.4 Usluge nadzora nad radovima pružene Sektoru za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU kao naručiocu za prioritetni infrastrukturni projekat koji sprovodi.</p>	<p>Evropski PROGRES je blagovremeno odgovorio na komentare na tenderska dokumenta za projekat izgradnje bolnice u Vranju i urgentnog centra u Novom Pazaru.</p>	<p>Na UOP održanom u novembru 2015. odobreni su projekti za završetak izgradnje novog bloka Opšte bolnice u Vranju i za izgradnju Urgentnog centra u Novom Pazaru. Tender za radove još nije objavljen te stoga ova aktivnost nije izvodljiva onako kako je prvobitno osmišljena.</p>
<p>Aktivnosti 2.3 i 2.4 Tehnička podrška pružena SEIO i Sektoru za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU u pripremi i pokretanju Programa bespovratne pomoći i praćenju njegovog sprovođenja.</p>	<p>Završeni radovi na Pustoj reci i Raški – izgrađeno sedam odnosno pet pregrada.</p>	<p>Uprkos blagovremenoj tehničkoj pomoći Programa, CFCU je objavio poziv za projekte lokalne infrastrukture tek u martu 2015, pet meseci kasnije nego što je prvobitno planirano. S obzirom na to da su registrovana dodatna kašnjenja, pružanje prvobitno planirane tehničke pomoći nije izvodljivo. Ovaj problem je saopšten na UOP i pristup će biti potvrđen nakon okončanja evaluacije.</p>
<p>Aktivnost 2.4 Pružena podrška u izradi najmanje 12, a najviše 34 lokalna i najmanje jednom međuopštinskom infrastrukturnom projektu podnetom u okviru poziva za dostavljanje predloga projekata Sektora za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava EU.</p>	<p>UOP je u oktobru 2016. odobrio finansiranje četiri projekta lokalne infrastrukture sa rezervne liste uspostavljene u okviru poziva koje je sproveo Evropski PROGRES (deo koji sprovodi UNOPS).</p>	<p>Evropski PROGRES je organizovao informativne sesije kako bi predstavio poziv CFCU i podržao LSU u izradi sažetaka predloga projekata. Sve 34 programske LSU i Vranjska Banja odgovorile su na poziv i predale 52 sažetka predloga projekata. CFCU je poslao zahtev 25 LSU da podnesu kompletne aplikacije za 30 predloga projekata koji su prošli evaluaciju u februaru 2016. Poslato je dvadeset šest kompletnih predloga iz 23 LSU do isteka roka 21. marta 2016. CFCU i dalje sprovodi proces evaluacije. Poziv za dostavljanje predloga projekata lokalne infrastrukture koji sprovodi UNOPS oglašen je u martu do maja 2016. Na UOP u avgustu odobreno je 14 projekata, a četiri stavljeno na rezervnu listu. UOP je u oktobru odobrio četiri projekata sa rezervne liste.</p>
<p>Aktivnost 2.5 Do kraja Programa sprovedena sveobuhvatna studija procene svih LSU sa preporukama da preko svojih nadležnih službi formulišu i usvoje kriterijume i postupke za ocenu prednosti i mana mogućnosti da same pružaju neku uslugu ili da njeno pružanje povere privatnom sektoru/drugom subjektu, i njeno sprovođenje podržano.</p>	<p>Osamnaest odobrenih infrastrukturnih projekata analizirano je iz aspekta DU, a pokrenute su konsultacije sa LSU o tome kako da se poveže DU i infrastruktura.</p>	<p>Odobrenjem finansiranja 18 infrastrukturnih projekata Evropski PROGRES je započeo ovu aktivnost.</p>
<p>Aktivnost 2.6 Rešavanje najmanje tri prepreke u vertikalnoj koordinaciji između Vlade RS i LSU započeto ili okončano do kraja Programa kroz redovne, strukturirane i tematske konsultacije sa nadležnim ministarstvima i institucijama i u saradnji sa SKGO, čime se pozitivno utiče na odgovornost, transparentnost, delotvornost i efikasnost LSU.</p>	<p>U saradnji sa SIPRU timom i Direkcijom za elektronsku upravu, organizovane su dve dvodnevne obuke da bi se pomoglo LSU da unaprede transparentnost i elektronske usluge.</p>	<p>Ova aktivnost podeljena je na dve glavne teme, u skladu sa dogovorom sa SKGO i SIPRU: 1. tema će biti primena politika o zaštiti životne sredine a 2. tema će biti primena Zakona o socijalnoj zaštiti. Održane su konsultacije sa SKGO i SIPRU i napravljen je plan za organizovanje radionice. Do sad su održane ukupno tri radionice.</p>

Aktivnost 2.7 Razvijena i do kraja Programa sprovedena najmanje dva modela javno-privatnih partnerstava.	Skupštine opština Surdulica, Knjaževac i Raška podržale su razvoj JPP. Završena je prva analiza mogućnosti za JPP i tri radionice za identifikaciju rizika.	Javni poziv za uspostavljanje JPP za pružanje javnih usluga trajao je od januara do marta 2016. Tri korisničke LSU su odabrane u julu a razvoj projekata JPP je otpočeo.
Aktivnost 2.8 Najmanje 30 MSP uvelo međunarodne standarde kvaliteta ili bezbednosti hrane (ISO 9000, HACCP, Global GAP, itd.) i okupilo se u najmanje dva nova klastera i/ili zadruge.	Započete su konsultantske usluge za dobijanje sertifikata u 17 korisničkih MSP. Završeno je izdavanje sertifikata jednom korisniku.	UOP je u julu odobrio javni poziv za uvođenje međunarodnih standarda kvaliteta ili bezbednosti hrane a isti je sproveden u oktobru 2015. Finansiranje je odobreno za dvadeset dva korisnička MSP. Konsultantski rad na sprovođenju i izdavanju sertifikata je započeo. Petoro korisnika nije nastavilo aktivnost.
Aktivnost 2.8 Sačinjeni i usvojeni kriterijumi i transparentan postupak za odabir 30 MSP koja će proći postupak sertifikacije ili ponovne sertifikacije SUK. Postupak formiranja klastera/zadruga koji će za posledicu imati jasno i adekvatno regulisane novoosnovane pravne subjekte pripremljen i usvojen, što za rezultat ima jasno i adekvatno uređena novoosnovana pravna lica.	Oprema obezbeđena za prvih devet od 17 preduzetnika, podržanih mikro i malih preduzeća.	UOP odobrio Javni poziv za podnošenje predloga projekata za unapređenje konkurentnosti kroz otvaranje novih radnih mesta u privatnom sektoru i isti sproveden u toku juna 2016. Snabdevanje opremom odobreno za 17 preduzetnika, mikro i malih preduzeća.
Aktivnost 2.8 Do kraja Programa najmanje 20 MSP, članova klastera, uvelo inovacije ili koriste inovativne tehnike razvoja tržišta.	Poslednja dva od pet grantova sa klasterima su zatvorena. Program će pratiti efekte aktivnosti, prvi ishodi izvešteni.	Aktivnost završena. Nakon odobrenja UOP, Evropski PROGRES je sproveo javni poziv za pružanje podrške klasterima. UOP je odobrio pet projekata za finansiranje u iznosu od 145.000 evra. Pet grantova završeno.
Aktivnosti 2.9 i 3.10 Najmanje 30 poljoprivrednih proizvođača, članova zadruga, do kraja Programa u proizvodnji primenjuje nove tehnike i tehnologije.	Podrška grupama poljoprivrednih proizvođača nastavila se kroz organizovanje studijske posete Francuskoj za predstavnike 32 GPP. Poziv za drugu fazu podrške je sproveden, a sporazumi o bespovratnoj pomoći dodeljeni su za sedam projekata GPP.	Prva faza podrške programa za 32 GPP, uključujući obuke i studijsku posetu je završena. Druga faza pomoći GPP započeta je objavljivanjem poziva od 29. avgusta do 27. septembra 2016. i dovela do odobrenja sedam projekata na UOP u novembru 2016.
Aktivnost 2.9 Najmanje tri tradicionalna poljoprivredna proizvoda registrovana ili sertifikovana sa zaštićenom oznakom porekla i oznakom geografskog porekla u PO Programa sa uvećanjem za barem 50% do kraja Programa (početna pozicija 2014: osam proizvoda sa zaštićenom oznakom porekla). ⁸⁹	Konsultantske usluge za izdavanje sertifikata za zaštitu geografskog porekla pet tradicionalnih proizvoda su u toku.	Procena GPP i zaštite geografskog porekla završena u maju 2015. Program je razvio i sproveo javni poziv putem kog je odabrano pet tradicionalnih proizvoda. Izbor stalnih saradnika i konsultanata za pružanje usluga izrade elaborata i dobavljanja sertifikata ovlašćenim korisnicima je završen. Proces je započeo.
Aktivnosti 2.10 i 3.10 Otvoreno najmanje 80 novih radnih mesta za žene kao rezultat dodele bespovratne pomoći za pokretanje najmanje 40 firmi do kraja Programa.	Registrovano je još četiri preduzeća, dok je još 14 korisnika dobilo celokupnu opremu. Isporuka opreme biće završena u februaru 2017.	Poziv za dostavljanje predloga projekata odobren je u aprilu 2015. na UOP, a oglašen je u junu 2015. Održano je sedam info sesija u periodu mart – april 2015. na kojima je poziv najavljen. Održano je devet sesija obuke za pisanje biznis plana, od kojih je koristilo imalo 147

⁸⁹ Zavod za intelektualnu svojinu Srbije (2014) Spisak oznaka geografskog porekla registrovanih u Zavodu za intelektualnu svojinu, dostupno na: <http://www.zis.gov.rs/prava-intelektualne-svojinne/oznake-geografskog-porekla/spisak-ogp.953.html> (1. februar 2014).

		učesnica. Poziv je zatvoren u julu, primljeno je 137 prijava, a UOP je podržao 48 predloga. Troje kandidata se povuklo. Registrovano je ukupno 39 preduzeća do sad, a preduzetnice dobijaju mentorsku podršku.
Rezultat 3: Poboljšan pristup zapošljavanju koje obezbeđuje jednake mogućnosti ženama i muškarcima i socijalnu inkluziju najranjivijih i marginalizovanih grupa putem izrade i sprovođenja lokalnih politika, što za posledicu ima smanjenje migracija sa juga, jugoistoka i jugozapada Srbije		
Aktivnosti 3.4 i 3.10 Akcioni planovi zapošljavanja i socijalne inkluzije usmereni u jednakoj meri na oba pola do kraja Programa sačinjeni i integrisani u srednjoročno budžetsko planiranje svih LSU obuhvaćenih Evropskim PROGRESom (početna pozicija 2014: četiri LSU imaju Strategije o socijalnoj inkluziji). ⁹⁰	Implementacioni partner sproveo je prvi ciklus parnjačkih pregleda o uspostavljanju socijalne zaštite za 76 učesnika iz 29 LSU. Poziv za samozapošljavanje ranjivih i marginalizovanih grupa sproveden je od 1. novembra do 9. decembra. Shodno tome, 28 nezaposlenih će biti podržano da pokrene posao.	Implementacioni partner je odabran i ugovorno angažovan. LSU će dobiti podršku u proceni potreba ranjivih i marginalizovanih grupa, reviziji, razvoju novih i/ili ažuriranju postojećih relevantnih lokalnih politika, izgradnji kapaciteta relevantnih lokalnih institucija, a zatim i za pilotiranje novih politika. U okviru intervencije biće ponuđeni grantovi za pokretanje posla lokalnim ranjivim i marginalizovanim grupama. Završeni izveštaji o procenama institucionalnih kapaciteta, socijalne zaštite i zapošljavanja ranjivih i marginalizovanih grupa, uključujući i kriterijume za izbor opština.
Aktivnost 3.5 Najmanje 50% nezaposlenih Roma obuhvaćeno aktivnim merama tržišta rada do kraja Programa (početna pozicija 2013. godine: 38%). ⁹¹	Deo ove aktivnosti uključen je u pristup aktivnosti 3.4. <i>Samozapošljavanje mladih</i> Prvih pet korisnika dobilo je opremu, a registrovano je četiri preduzeća. <i>Romske OCD</i> Izdat ugovor o bespovratnoj pomoći, zabeleženi prvi rezultati u korist Roma. Organizovane dve info sesije radi omogućavanja realizacije. <i>Music Art</i> projekat započet u oktobru.	Deo ove aktivnosti uključen je u pristup aktivnosti 3.4. Javni poziv za podršku samozapošljavanju mladih odobren na sastanku UOP u martu 2016. i objavljen od 28. marta do 11. maja. Devet info sesija kojima je prisustvovao 201 učesnik održano u maju i junu. U junu primljeno ukupno 93 prijave i održano 50 razgovora. Trodnevna obuka za izradu biznis planova organizovana za 27 kandidata preporučenih za drugu fazu. Ukupno 22 projekta odobrena na UOP u Vranju 10. avgusta. Poziv za dostavljanje predloga projekata za pilotiranje primene mera iz Strategije socijalnog uključivanja Roma i Romkinja na lokalnom nivou zatvoren je 4. jula. Podneto je ukupno 39 predloga. UOP je u Vranju 10. avgusta odobrio rang-listu 25 predloženih projekata. Na UOP je konačno odobreno 16 projekata. UOP je na sastanku održanom 10. avgusta u Vranju odobrio nastavak finansiranja <i>Music Art</i> projekta.

⁹⁰Osnovna studija o konkurentnosti, EU PROGRES, 2014.

⁹¹Izveštaj o zapošljavanju Roma, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike, Beograd, 2013.

<p>Aktivnosti 3.8 i 3.10 Do kraja Programa podržano najmanje 40 projekata koji su u partnerstvu pripremile lokalne samouprave i organizacije civilnog društva. Najmanje pola LSU koje su imale koristi od takvih projekata do kraja Programa sačinile i usvojile kriterijume za transparentno i nediskriminatorno izdvajanje sredstava iz lokalnog budžeta za OCD.</p>	<p>Realizacija 23 CIF2 projekta dobro napreduje. Sprovedeno je osam poseta za proveru dobitnika grantova, prebačene druge tranše grantova.</p>	<p>CIF1 poziv privukao je 77 predloga. U decembru 2014. UOP je odobrio 20 projekata za finansiranje u iznosu od 397.765 evra. Osamnaest projekata je završeno a dva otkazana. Poziv za CIF2 odobren je u martu 2016. i objavljen od 21. marta do 12. maja. Primljeno je četrdeset osam predloga, a odobreno finansiranje 24 projekta u vrednosti od 320.000 evra.</p>
<p>Aktivnost 3.1 Zadovoljstvo građana opštinskim uslugama, radom lokalnih vlasti i skupština opština povećano za 10% do kraja Programa.⁹²</p>	<p>Nikakve aktivnosti nisu planirane tokom ovog perioda.</p>	<p>Istraživanja zadovoljstva građana biće sprovedena tokom 2. i 3. kvartala sprovođenja programa.</p>
<p>Aktivnosti 3.3, 3.5 i 3.10 Najmanje 100 nezaposlenih uspešno okončalo organizovanu stručnu obuku do kraja Programa i uvedeni su održivi dodatni kursevi koji će se organizovati i nakon okončanja Programa kako bi povećali mogućnosti za zapošljavanje učesnika u obuci.</p>	<p>Odobreno je deset projekata LSU za stručnu obuku, od kojih će koristi imati 260 lica, dok bi trebalo da se otvori 151 radno mesto. Sprovođenje započeto.</p>	<p>Poziv za dostavljanje predloga projekata za stručno usavršavanje sproveden je u avgustu i septembru 2016. UOP je elektronskim glasanjem u oktobru odobrio deset projekata. Realizacija je u toku.</p>
<p>Aktivnost 3.6 Efikasnost i delotvornost najmanje tri zdravstvena centra poboljšana do kraja Programa nabavkom nove medicinske opreme za zaštitu zdravlja žena.⁹³</p>	<p>Tender za nabavku medicinske opreme je završen a isporuka opreme počela je druge polovine decembra. Do sada je pet domova zdravlja primilo opremu.</p>	<p>Sprovedena je procena potreba za medicinskom opremom u devet LSU. Svi domovi zdravlja su poslali zvanične dopise zainteresovanosti, a tender za nabavku medicinske opreme objavljen je u septembru. Nabavka je završena, a isporuka u toku.</p>
<p>Aktivnost 3.7 Unapređena najmanje četiri kulturna centra u multietničkim opštinama (npr. za među-kulturalnu muzičku, pozorišnu i likovnu produkciju).</p>	<p>Nikakve aktivnosti nisu planirane tokom ovog perioda.</p>	<p>Koordinaciono telo za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa dostavilo je koncept za ovu aktivnost. Pristup će se razviti i o njemu će se odlučiti tokom 1. kvartala 2017.</p>
<p>Aktivnost 3.9 Do 400 mladih i nezaposlenih državljana Srbije albanskog porekla u području obuhvaćenom Programom unapredilo znanje srpskog jezika tokom sprovođenja Programa.⁹⁴</p>	<p>Regionalni Centar za stručno usavršavanje u obrazovanju započeo je drugu fazu organizovanja asistenata u nastavi da bi poboljšao učenje srpskog kao nematernjeg jezika.</p>	<p>Implementacioni partner za angažovanje i rukovođenje asistentima u nastavi u četiri osnovne škole u Preševu i Bujanovcu koje podučavaju srpski kao nematernji jezik angažovan je u avgustu 2015. Izvršena je nabavka udžbenika, priručnika za nastavnike i pomoćnih nastavnih sredstava a isti su isporučeni u 16 osnovnih škola u Preševu, Bujanovcu i Medveđi. Koordinaciono telo za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa predalo je zahtev za produžetak ovog projekta za još jednu godinu. Početkom jula je odobreno produženje projekta za još jednu školsku godinu, a druga faza je otpočeta u oktobru 2016.</p>

⁹² Polaznu osnovu za Istraživanje zadovoljstva građana predstavlja anketa sprovedena 2013. dok će nova anketa biti sprovedena 2017. na kraju programa.

⁹³ Procena potreba zdravstvenih centara omogućiće Programu da ustanovi polazne indikatore za evaluaciju povećanja efikasnosti koja će biti organizovana na kraju Programa.

⁹⁴ Ovaj indikator će se promeniti i uključiti nalaze i preporuke Studije izvodljivosti Koordinacionog tela, čiji su rezultati predstavljeni u avgustu 2014.

Rezultat 4: Efekti evropskih integracija Srbije predloženi opštoj javnosti		
<p>Procenat građana koji povezuju evropske integracije sa manjom nezaposlenošću i boljim uslovima života, kao i sa uređenom državom i nepristrasnom upravom povećan za 10% do kraja Programa.⁹⁵</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizovana četiri događaja visokog profila, uključujući i jednu ambadorsku posetu. • Zatvoren likovni konkurs za kalendar za 2017. • Deset saopštenja za štampu i tri intervjua. • Sastavljena tri informatora. • Omogućena izrada prvog video materijala. • Generisano 530 pozitivnih medijskih izveštaja, od kojih 224 u nacionalnim medijima. • Fejsbuk stranica prevazišla 5.000 pratilaca, dok se Tviter stranica bliži broju od 500. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izrađena Strategija komunikacija i završena evaluacija nakon polovine projekta. • Organizovano 23 poseta visokog profila, 13 na ambadorskom nivou. • Organizovano dvadeset velikih događaja, od čega sedam sastanaka UOP. • Podržano 15 lokalnih festivala. • Pripremljeno 70 saopštenja za štampu. • Generisano 2.620 pozitivnih medijskih izveštaja. • Pripremljeno 56 sveobuhvatnih brifinga. • Objavljeno šest izdanja Biltena. • Internet prezentacija se redovno održava i privlači u proseku 9.000 jedinstvenih posetilaca mesečno, a ukupno je bilo 99.629 jedinstvenih poseta. • Fejsbuk stranica privukla 5.045 <i>lajkova</i> a Tviter nalog privukao 487 pratilaca. • Promotivni materijal za program redovno se proizvodi. • Uspešno organizovana tri likovna konkursa za Evropski PROGRES.
<p>Dve kampanje zagovaranja/podizanja javne svesti koje promovišu evropske vrednosti sprovedene tokom trajanja Programa.</p>	<p>Podnesen prvi izveštaj o napretku kampanje a sve aktivnosti teku po planu.</p>	<p>Kampanje pokrenuta u novembru 2016. i u toku.</p>

⁹⁵Kako će biti ukazano u nalazima Istraživanja zadovoljstva građana za 2017. i u poređenju sa rezultatima Istraživanja zadovoljstva građana iz 2013.